

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

eGovernment

Bc. Aneta Sokolová

© 2016 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Aneta Sokolová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

eGovernment

Název anglicky

eGovernment

Cíle práce

Cílem diplomové práce bude podat ucelený přehled o eGovernmentu a jeho právním ukotvení. Dílčím cílem bude získání základních poznatků a charakteristika souvisejících témat. Dále budou uvedeny problémy a perspektiva zkoumané problematiky. V práci bude popsán současný stav, vývoj a užití eGovernmentu v České republice a navržení možného vylepšení.

Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na část teoretickou a praktickou. V rámci teoretické části bude zejména užitá odborná literatura a právní předpisy, jejich nastudování a analýza poznatků o současném stavu zkoumané problematiky eGovernmentu.

Následně budou shromážděny podklady z praxe pro praktickou část práce a jejich následné vyhodnocení. Závěrem práce bude provedena sumarizace výsledků dané problematiky a navržena konkrétní řešení.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

veřejná správa, eGovernment, datové schránky, Czech POINT, online služby, autorizovaná konverze, Portál veřejné správy, základní registry, otevřená data, Ministerstvo vnitra České republiky

Doporučené zdroje informací

BUDIŠ, P. – HŘEBÍKOVÁ, I. *Datové schránky : fungování, doručování, bezpečnost, návody*. Olomouc: Anag, 2010. ISBN 978-80-7263-617-4.

LIDINSKÝ, V. *eGovernment bezpečně*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2462-1.

MATES, P. – SMEJKAL, V. *E-government v České republice : právní a technologické aspekty*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-36-6.

ŠPAČEK, D. *eGovernment, cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-261-8.

ŠTĚDRŮŇ, B. *Úvod do eGovernmentu v České republice: právní a technický průvodce*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 9788087041253.

Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

Zákon č. 301/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy

zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Ing. Renata Korcová

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2015

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "eGovernment" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. března 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Ing. Renatě Korcové za odborné vedení a konzultace při zpracování mé diplomové práce, za její vstřícný přístup a poskytnuté informace a své rodině za podporu a trpělivost.

eGovernment

eGovernment

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá tématem eGovernment. Teoretická část práce je zaměřena na charakteristiku eGovernmentu a jeho vývoj v České republice. Dále jsou rozebrána související témata jako je veřejná správa a správní právo, informační systémy veřejné správy (datové schránky, Portál veřejné správy, základní registry, Czech POINT, atd.) a listiny a elektronické dokumenty (datová zpráva, elektronický podpis, časové razítko, správa a konverze elektronických dokumentů).

Praktická část vychází z informací získaných na základě individuálních polostandardizovaných rozhovorů s odborníky z veřejné správy (obce, Ministerstvo vnitra ČR) na téma eGovernment se zaměřením na datové schránky. V práci je zjišťována současná problematika datových schránek, jejich funkčnost, užitečnost, spolehlivost či celková spokojenost uživatelů (obcí) s těmito schránkami. Dále jsou zmíněny problémy i perspektiva datových schránek a jejich celkové i jednotkové náklady na provoz. Následně je charakterizován současný stav eGovernmentu v České republice a jeho budoucí vývoj. V neposlední řadě je porovnána předem stanovená výzkumná otázka, týkající se českého eGovernmentu a datových schránek, se skutečným stavem tohoto systému.

Klíčová slova: E-Government, veřejná správa, datové schránky, Czech POINT, online služby, autorizovaná konverze, Portál veřejné správy, základní registry, otevřená data, Ministerstvo vnitra České republiky.

Summary

This thesis deals with the topic of eGovernment. The teoretical part is focused on the characteritic of eGovernment and its evolution in the Czech Republic. In the next part are analysed topics related to public administration and administration law, information systems of public administration (data boxes, Portal of public administration, basic registers, Czech POINT, etc.) and deeds and electronic documents (data message, electronic signature, time stamp, administration and conversion of electronic documents.)

The practical part is based on the information obtained on the basis of individual half-standardized interwievs with experts from public administration (villages, cities and Ministry of the Interior of the Czech Republic) on the topic of eGovernment focused on data boxes. From these results are found out the current problems of data boxes, their functionality, usefulness, reliability or overall satisfaction of users (cities and villages) with these data boxes. The following are mentioned problems and perspectives of data boxes and their overall and unitary operating costs. Subsequently is characterized the present situation of eGovernment in the Czech Republic and future development. In the end it is compared research questions relating to data boxes with real situation of this systeme.

Keywords: E-Government, public administration, data cases, Czech POINT, online services, authorized conversion, Portal of public administration, basic registers, open data, The Ministry of the Interior Czech Republic.

Obsah

1	ÚVOD.....	10
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	12
2.1	Cíl práce.....	12
2.2	Metodika.....	12
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	14
3.1	Veřejná správa a správní právo.....	14
3.1.1	Veřejná správa.....	14
3.1.2	Správní právo.....	15
3.2	eGovernment.....	16
3.2.1	Základní komponenty eGovernmentu.....	18
3.2.2	Vývoj e-Governmentu v České republice.....	19
3.3	Informační systémy veřejné správy.....	24
3.3.1	Informační systém.....	24
3.3.2	Komunikační infrastruktura veřejné správy.....	26
3.3.3	Datové schránky.....	26
3.3.4	Portál veřejné správy.....	31
3.3.5	Základní registry.....	32
3.3.6	Czech POINT.....	34
3.3.7	Otevřená data.....	35
3.3.8	eJustice, eSbírka, eLegislativa.....	37
3.4	Listiny a elektronické dokumenty.....	40
3.4.1	Elektronické dokumenty.....	40
3.4.2	Datová zpráva.....	41
3.4.3	Elektronický podpis.....	41
3.4.4	Časové razítko.....	43
3.4.5	Správa elektronických dokumentů.....	43
3.4.6	Konverze dokumentů.....	45
4	PRAKTICKÁ ČÁST.....	48
4.1	Výzkumné šetření.....	48
4.1.1	Charakteristika krajů a obcí.....	48
4.1.2	Hlubkové individuální rozhovory.....	51

4.1.3	Dílčí výsledky z rozhovorů.....	59
4.2	Rozhovor s odborníky z MVČR a ze společnosti Microsoft s.r.o.	61
4.3	Náklady na datové schránky	62
5	ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ A DOPORUČENÍ	65
6	ZÁVĚR	69
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	71
7.1	Odborná literatura	71
7.2	Právní předpisy	72
7.3	Internetové zdroje	73
7.4	Další informační zdroje	78

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Kraje ČR.....	48
------------	---------------	----

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Velikost obcí dle počtu obyvatel	51
Tabulka 2:	Členění obcí dle rozsahu výkonu státní správy	52
Tabulka 3:	Odhad nákladů na provoz datových schránek - cena za zprávu	63
Tabulka 4:	Odhad nákladů na provoz datových schránek - celková cena za provoz	63
Tabulka 5:	Základní ceny doporučeného psaní České pošty	64

1 ÚVOD

Tato diplomová práce vymezuje obecnou problematiku eGovernmentu a všech jeho částí. Toto téma je velmi aktuální, moderní, dynamicky se měnící a nezbytné pro současnou generaci jak u nás v České republice, tak i v zahraničí. Úvodem práce je charakterizován vývoj eGovernmentu v České republice, který probíhá postupně již několik let. Se zavedením eGovernmentu je spojen převážně zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Tento zákon je někdy také nazýván zákonem o eGovernmentu nebo eGovernment Act, který nabyl účinnosti 1. července 2009. Cílem eGovernmentu je převážně zjednodušení, zrychlení a celkové zefektivnění komunikace veřejnosti s veřejnou správou pomocí informačních a komunikačních technologií. Správcem tohoto projektu je Ministerstvo vnitra České republiky, které ho spravuje a celkově za něj zodpovídá. Dále práce obsahuje základní informace o informačních systémech veřejné správy, komunikační infrastrukturu veřejné správy, datových schránkách, Portálu veřejné správy, základních registrech, Czech POINTu, otevřených datech, eJustici, eSbírce, eLegislativě. V následující kapitole jsou uvedeny informace o listinných a elektronických dokumentech, konkrétně o datových zprávách, elektronickém podpisu, časovém razítku či o správě elektronických dokumentů a o konverzi dokumentů.

Informace jsou čerpány především z odborné literatury, která se zabývá touto problematikou, např. z knihy E-government v České republice: právní a technologické aspekty od P. Matese a V. Smejkal a z publikace Datové schránky: fungování, doručování, bezpečnost, návody od autorů P. Budiše a I. Hřebíkové, dále ze zákonů, a to převážně ze zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů a zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Dále jsou použity oficiální internetové zdroje jednotlivých odvětví eGovernmentu, a to např. portál Ministerstva vnitra ČR - mvcr.cz, nezávislý informační portál - egov.cz, portál Czech POINTu - czechpoint.cz, atd.

Další část práce čerpá informace z individuálních rozhovorů s odborníky z jednotlivých obcí, na téma eGovernment se zaměřením na datové schránky, jakožto významnou součást eGovernmentu, které představují revoluční komunikační prostředek elektronického právního styku veřejné a soukromé sféry. Dále jsou dotazovány i odborníci z veřejné správy, např. z Ministerstva vnitra. V neposlední řadě je provedena ekonomická

analýza, která vyčísluje náklady na provoz datových schránek i náklady na jednu datovou zprávu, jejíž výše není zanedbatelná pro veřejný sektor. Na základě takto získaných informací a jejich analýzou se došlo k závěru, že datové schránky jsou konečně po několika letech zavádění funkční, uživatelé v podobě obcí jsou se službami datové schránky spokojeni, přesto se nějaké problémy stále objevují. Po aktuální funkčnosti se tento projekt dostal do stagnace, kdy nepřicházejí žádné novinky, ani rozšiřování jejich možností či šíření mezi uživatele. Potenciál datových schránek je tedy současně nevyužívaný, a přestože v dnešní době mají elektronické zprávy obecně vzrůstající význam, nemají zaslouženou pozornost. Následně je nastíněn celkový pohled na eGovernment, tento projekt nepřináší takové služby, jaké by mohl. V porovnání s ostatními zeměmi EU je česká elektronizace veřejné správy na špatné úrovni, kdy na vině může být absence představ jak tuto oblast dále rozvíjet.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je zjistit, zda dochází k zefektivnění veřejné správy prostřednictvím složek eGovernmentu.

Dílčím cílem je uvést dosavadní vývoj eGovernmentu v České republice, charakterizovat v jaké fázi se nyní nachází a odhadnout budoucí vývoj této problematiky.

Následujícím dílčím cílem je charakterizovat informační systémy veřejné správy, např. datové schránky, Portál veřejné správy, základní registry, Czech POINT či otevřená data, dále listiny a elektronické dokumenty, jako např. datové zprávy, elektronický podpis, časové razítko, konverzi dokumentů a na základě těchto informací poukázat na jednotlivé klady a zápory těchto složek.

Dalším dílčím cílem je zjistit funkčnost datových schránek a určit, zda dochází ke zrychlení, zjednodušení a zefektivnění komunikace mezi orgány veřejné správy a občany, dále analyzovat náklady na vedení datových schránek i náklady na jednu datovou zprávu a komparaci s náklady na doporučené psaní v listinné podobě zjistit, zda dochází užíváním datových zpráv k šetření financí veřejného sektoru.

Posledním dílčím cílem je shrnout danou problematiku a navrhnout možná zlepšení.

Závěrem práce je porovnán skutečný stav s předem definovanou výzkumnou otázkou: „E-Government se nadále rozvíjí a poskytuje širší služby veřejnosti, datové schránky fungují spolehlivě, přinesly usnadnění práce administrativním pracovníkům, obcím ubyly listinné/papírové zásilky a zároveň došlo k ušetření financí veřejné správy.“

2.2 Metodika

Tato diplomová práce bude rozdělena na dvě části. V první teoretické části bude k dosažení cíle použita analýza odborné literatury týkající se eGovernmentu (např. P. Mates a V. Smejkal: E-government v České republice: právní a technologické aspekty, P. Budiš a I. Hřebíková: Datové schránky: fungování, doručování, bezpečnost, návody, atd.), dále budou informace čerpány ze souvisejících právních předpisů (např. ze zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů či zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy). V neposlední řadě budou užity informace z autorizovaných internetových stránek jednotlivých složek eGovernmentu

České republiky (např. www.mvcr.cz, www.czechpoint.cz, www.egov.cz, www.isvs.cz). Analýzou a komparací takto získaných informací bude přispěno k naplnění cíle této diplomové práce.

V praktické části bude užito informací získaných z polostandardizovaných individuálních rozhovorů. Polostandardizované rozhovory budou zvoleny, jelikož jsou více variabilní a umožňují získávání informací i nad rámec připravených otázek. V první části budou dotazováni odborníci na datové schránky z jednotlivých územních samosprávných celků různých velikostí, kteří ve své praxi s těmito schránkami pracují. Odborníkům budou pokládány stejné, předem připravené otevřené otázky, týkající se eGovernmentu se zaměřením na datové schránky. Vyhodnocení odpovědí z takto získaných zdrojů, bude klíčové pro stanovení následných dotazů pro odborníky ze státní správy (např. Ministerstvo vnitra). Tyto informace mají celou problematiku ucelit a vyjasnit nesrovnalosti. Dále bude provedena ekonomická analýza, která má vyčíslit celkové náklady na provoz datových schránek i náklady na jednu datovou zprávu. Následovat bude sumarizace získaných informací o českém eGovernmentu. Závěrem bude provedena syntéza jednotlivých výsledků a tyto informace budou považovány za hlavní zdroj k dosažení předem určených cílů v této části práce.

Postupným sběrem a analýzou dat bude potvrzena či vyvrácena předem stanovená výzkumná otázka (či její část): „E-Government se nadále rozvíjí a poskytuje širší služby veřejnosti, datové schránky fungují spolehlivě, přinesly usnadnění práce administrativním pracovníkům, obcím ubyly listinné/papírové zásilky a zároveň došlo k ušetření financí veřejné správy.“

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 Veřejná správa a správní právo

Pojem Smart Administration (dále jen SA) je strategií vlády České republiky pro rok 2007-2015. Tato strategie má přinášet efektivní veřejnou správu a přátelské veřejné služby. „*Jejím cílem je zajistit koordinovaný a efektivní způsob zlepšování veřejné správy a veřejných služeb s využitím prostředků ze Strukturálních fondů v programovém období 2007 - 2013.*“¹

Základním cílem strategie je transformovat a zjednodušit postupy používané dnes ve veřejné správě i proto, aby mohly využívat moderních komunikačních a informačních technologií.

Vize strategie SA pro rok 2015 klade důraz na to, aby veřejná správa v ČR byla primárně pojata jako služba občanovi, která naplňuje principy dobrého vládnutí a zároveň funguje efektivně a výkonně, aby veřejné služby byly klientsky orientovány, naplňovaly očekávání občanů a flexibilně reagovaly na jejich potřeby a rovněž fungovaly hospodárně, dále aby veřejná správa a veřejné služby přispívaly ke zvyšování konkurenceschopnosti české ekonomiky a zvyšování kvality života obyvatel ČR.

Jako globální cíl je stanoveno podpořit socioekonomický růst České republiky a zvýšit kvalitu života občanů prostřednictvím zefektivnění fungování veřejné správy a veřejných služeb.

3.1.1 Veřejná správa

Veřejná správa je v publikaci J. Pražáka definována jako „*činnost nesoucí se za trvalým účelem řídit ty které záležitosti*“.² Obecné vymezení pojmu správy nám napomáhá k bližšímu vymezení veřejné správy ve společnosti a pro určení jejich nositelů. V dnešní době, kdy je možné delegovat dle zákona úkony na jiné (nižší) nositele veřejné správy, vykonává správní činnost, jak stát, tak i správní orgány, především úřady.

Veřejnou správu lze dělit na soukromou a veřejnou. Správa soukromá sleduje soukromé cíle vykonávané v soukromém zájmu, kdežto veřejná správa sleduje veřejné cíle

¹ SMART ADMINISTRATION:

<<http://www.smartadministration.cz/clanek/o-smart-administration-smart-administration.aspx>>

² HENDRYCH, D. a kol., Správní právo – obecná část, s. 4

prováděné ve veřejném zájmu (více vázaná zákony). Rozdíly mezi těmito dvěma správami se ale smazávají, nemohou být absolutní, jelikož některé hranice nejsou zcela zřetelné.³

Pojem veřejná správa má v zásadě dvojí význam. Jednak si pod tímto pojmem můžeme představit určitý druh činnosti, tj. spravování, v tom případě se jedná o správu v materiálním (funkčním) pojetí. Nebo si můžeme představit organizační jednotku – instituci (útvár, úřad), která veřejnou správu vykonává, v tomto případě by šlo o správu ve formálním (institucionálním, organizačním) pojetí. V materiálním pojetí je to správa spojovaná s činností státu nebo jiných veřejných institucí, je dělena na pozitivní (popis správních úkonů) nebo negativní (dělba státní moci). Ve formálním pojetí je kladen důraz na instituce a jejich orgány, které mají pravomoc řešit veřejné úkony (v případě, že nejsou přikázány parlamentu nebo soudům).⁴

S tímto dělením souvisí i členění moci výkonné, soudní a zákonodárné. Toto dělení je základní, ne však jediné. Dále se moc dělí i dle úrovní daných územním členěním unitárního státu (země, kraje, okresy, obce) nebo dle federativního uspořádání. Tyto způsoby dělení veřejné správy výrazně ovlivňují rozhodnutí o tom, které úkony z veřejné správy zůstanou ve výkonu samotného státu a budou vykonávány prostřednictvím jeho orgánů a úřadů a na jakém stupni a které úkony budou delegovány ostatním subjektům. Od toho se odvíjí též členění veřejné správy z hlediska organizačního uspořádání, právní formy výkonu a úkolů.⁵

3.1.2 Správní právo

Správní právo je odvětví veřejného práva a právního řádu upravujícího veřejnou správu. Jeho funkcí je regulovat společenské vztahy, které vznikají při výkonu veřejné správy, a o věcech veřejných je rozhodováno ve veřejném zájmu. Dělit správní právo je možné na právo hmotné a procesní, kde hmotné právo představuje normy upravující činnost správních orgánů (např. ve věcech zdravotní péče, sociálního zabezpečení, vnitřního pořádku) a právo procesní představuje normy správního práva, jež upravují organizaci a působnost správních úřadů a orgánů, jakož i řízení před nimi.⁶

³ HENDRYCH, D. a kol., *Správní právo – obecná část*, s. 7-9

⁴ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, T., *Základy organizace veřejné správy ČR*, str. 9-10

⁵ MILAN KINDL, [ET AL.]. *Základy správního práva*. str. 18

⁶ HENDRYCH, D. *Správní věda: teorie veřejné správy*. str. 15

3.2 eGovernment

Pojem eGovernment je v dnešní době velmi frekventovaně používaný pojem, v současné moderní společnosti se tyto služby velice využívají, ale stále se pro ně nenašel adekvátní výraz v žádném jazyce.⁷

Definice eGovernmentu je nespočet, jde ale převážně o to, chápat tento pojem spíše obsahově než popisem. Nezávislý portál eGov.cz definuje eGovernment takto: „Modernizace veřejné správy s využitím nových možností informačních a komunikačních technologií s cílem maximálně zpřístupnit a zjednodušit pro občany styk s veřejnou správou.“⁸

Pod pojmem eGovernment si můžeme představit převážně komunikaci s institucemi státní a veřejné správy v elektronické podobě a všechny s tím související činnosti, jako tvorba příslušné legislativy a přechod úřadu na elektronickou verzi vedení úřadů. E-Government má v kompetenci Ministerstvo vnitra České republiky, které ho zpravuje a celkově za něho zodpovídá. Hlavním cílem je usnadnění, zrychlení a zefektivnění styku veřejnosti s úřady, kdy si pod tímto cílem můžeme představit převážně ušetření času a financí.⁹

Smyslem eGovernmentu je poskytnout všem soukromým subjektům lepší komunikaci se státem a jinými subjekty veřejné moci, a to tím způsobem, že se snaží zlehčit a zrychlit komunikaci s nimi, zefektivnit vnitřní procesy orgánů veřejné moci, tak aby to přispělo k větší transparentnosti v jejich činnosti vůči veřejnosti. E-Government také přispívá k „Dobré správě“ (Good Governance), tj. proces vládnutí a jeho kontrola a participace občanů na tomto procesu. Je spojován s přechodem od vrchnostenského pojetí správy k veřejné správě, jakož službě občanům, coby zákazníkům.¹⁰

Uplatnění eGovernmentu je jednoduše široké, nejedná se pouze o služby, ale také o vybírání daní a dalších veřejných plateb, veřejnou bezpečnost, sociální zabezpečení, výkon spravedlnosti, péči o vzdělání a další.¹¹

⁷ MATES, P., *E-government v českém právu*, 244 s.

⁸ eGOV.cz, NEZÁVISLÝ INFORMAČNÍ PORTÁL: <<http://www.egov.cz/slovník-pojmu/e>>

⁹ eGOVERNMENT: <<http://egovernment.euweb.cz/>>

¹⁰ MATES, P., SMEJKAL V., *E-government v České republice, právní a technologické aspekty*, str. 38-40

¹¹ ZOURIDIS, S. THAENS, M., *Reflections on the Anatomy of E-Government. In: The Information Ecology of E-Government*. str. 24-25

Výhody eGovernmentu jsou rozsáhlé, jsou na straně veřejné správy i občanů. Zaměstnanci veřejné správy získávají více času pro vlastní výkon činností, ubývá jim práce se servisními úkony. Tímto se zlepšuje „služební“ role veřejné správy. Díky eGovernmentu dochází k odstranění duplicity či multiciplity činností, zkvalitňují se toky informací a přípravy podkladů pro rozhodování. Dále dochází k časové a materiální úspoře. Hlavními výhodami jsou tedy rychlost a kontinuita úřadování. Do výhod rovněž řadíme substantinun neboli transparentnost, která je řazena mezi zásady Kodexu veřejné správy. Tím dochází k odstranění plýtvání s veřejnými prostředky, klientelismu či korupce. E-Government je předpoklad pro e-demokracii.¹²

Podle materiálů OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) existují čtyři vnější bariéry implementace eGovernmentu: právní a regulační, rozpočtové, technické a digitální vyloučení či propast nebo také nerovný přístup k IKT.¹³

K realizování eGovernmentu v České republice bylo nutné přijmout několik předpisů a zákonů, a to zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Tento zákon je někdy nazýván zákonem o eGovernmentu nebo eGovernment Act a nabyl účinnosti 1. července 2009, dále zákon č. 301/2008 Sb., doprovodný zákon k zákonu č. 300/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, tento zákon rámcově vymezuje například vydávání výpisů na kontaktních místech veřejné správy Czech POINT. Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, upravuje základní procesy při elektronizaci státní správy. Zákonem č. 227/2009 Sb. se změnily některé zákony, zákon o občanských průkazech č. 328/1999 Sb., využití e-občanky v elektronické komunikaci, zákon o svobodném přístupu k informacím č. 106/1999 Sb., zákon o veřejných zakázkách č. 137/2006 Sb., o využití elektronických nástrojů při zadávání veřejných zakázek.¹⁴ Zároveň jsou prvky eGovernmentu obsaženy v procesních předpisech, v zákonech hmotného práva, v obecních ustanoveních o právních úkonech a v občanském zákoníku.

¹² MATES, P., SMEJKAL V., *E-government v České republice, právní a technologické aspekty*, str. 83-89

¹³ WOODWARD, R., *Organisation for Economic CO-operation and Development*, str. 12-14.

¹⁴ eGOVERNMENT: <<http://egovernment.euweb.cz/>>

Přijetí příslušných předpisů bylo na základě politické žádosti a blížícího se vstupu do Evropské unie, tento vstup si implementaci vyžadoval.¹⁵

Oblasti a činností, které pod eGovernment spadají, je informační systém veřejné správy, open source, elektronická komunikace, ochrana osobních údajů, implementace biometrických údajů, elektronický podpis, elektronická značka, elektronická správní řízení, elektronická podání, e-podatelný, e-volby, dlouhodobé uchování elektronických dokumentů, konverze dokumentů, registry veřejné správy, informační audit, bezpečnost a ochrana utajovaných informací, bezpečnost – komplexní zabezpečení informačního systému, eCommerce, elektronické veřejné zakázky, zahraniční zajímavosti v oblasti eGovernmentu, atd.¹⁶

Se slovem „eGovernment“ se pojí slovo „elektronická komunikace“ a zde existují čtyři základní vztahy, a to Government-to-Citizen (G2C), kam spadá komunikace mezi „úřady“ a občany, dále Government-to-Business (G2B), tedy komunikace veřejné správy s podnikateli, Government-to-Government (G2G), což je komunikace mezi „úřady“ navzájem, a jako poslední Government-to-Employee (G2E), komunikace mezi veřejnou správou a zaměstnanci.¹⁷

3.2.1 Základní komponenty eGovernmentu

Symbolem eGovernmentu se stal panáček eGon, který představuje „moderní, přátelský a efektivní úřad“ v přeneseném významu je jako živý organismus, kde vše souvisí se vším a fungování jednotlivých částí se navzájem podmiňuje. Tudíž i fungování jednotlivých částí eGONa se navzájem ovlivňuje.¹⁸ „Existenci a životní funkce eGONa zajišťuje: Mozek: Základní registry veřejné správy, Srdce: Zákon o eGovernmentu, Oběhová soustava: KIVS – Komunikační infrastruktura veřejné správy (telekomunikační síť), Prsty: Czech POINT.“¹⁹ Tento projekt započal v roce 2006, kde začala snaha dosáhnout celkové elektronizace veřejné správy. Následující rok se měl projekt věnovat převážně projektu Czech POINT, kdy byl zpuštěn pilotní projekt v 37 obcích. Dalším důležitým milníkem se stal rok 2008, kdy došlo k zavedení zákona č. 300/2008 Sb.,

¹⁵ MATES, P., SMEJKAL V., E-government v České republice, Právní a technologické aspekty, str. 83-89

¹⁶ eGOV.cz, NEZÁVISLÝ INFORMAČNÍ PORTÁL: <<http://www.egov.cz/slovník-pojmu/e>>

¹⁷ BUDIŠ, P., HŘEBÍKOVÁ I., *Datové schránky, fungování, doručování, bezpečnost, návody*, str. 11

¹⁸ MVČR: <<http://www.mvcr.cz/clanek/egon-66.aspx>>

¹⁹ Tamtéž.

o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, k usnadnění celkové komunikace ve veřejné správě, kdy tento zákon z původního projektu udělal „živý organismus“. V roce 2009 se projekt zaměřil na KIVS, komunikační infrastrukturu veřejné správy zajišťující bezpečný přenos dat, a též na datové schránky, které byly tento rok uvedeny do provozu. Následující rok, rok 2010, měla proběhnout poslední fáze projektu, zavedení základních registrů, tato fáze se ale neuskutečnila, start registrů se nezdařil a byl odsunut. Ostrý provoz byl spuštěn až roku 2012.²⁰ Jednotlivé komponenty jsou detailněji rozebrány níže.

Od dubna 2011 má eGovernment nový symbol – symbol Klaudivie. Tento projekt přináší do eGovernmentu pojem cloud computing²¹, který má umožnit nejen efektivnější a levnější projekty ICT, ale i přechod od současného stavu blízcího se správě majetku k modelu nákupu a využívání služeb. Srdcem projektu Klaudivie jsou tzv. „Centrální místa služeb - CMS“, která mají zajistit bezpečné a spolehlivé propojení sítí orgánů veřejné moci z pevné lokality přes přístupové body CMS (centrum/kraj/okres).²² „CMS tak bude sloužit jako hlavní propojovací místo pro všechny základní eGON služby, poskytující společné technické, bezpečnostní a softwarové služby. CMS 2.0 využije KIVS a bude s ním plně integrováno, zprostředkuje rovněž komunikaci se systémy EU. CMS bude definovat společné standardy, a to jak komunikační a bezpečnostní, tak i standardy poskytovaných služeb a jejich rozhraní.“²³

3.2.2 Vývoj e-Governmentu v České republice

E-Government v České republice se postupně dotváří již několik let. Předpokladem pro rozvoj bylo nejprve legislativní zakotvení, které bylo popsáno již výše.

Před rokem 2000 měl stát snahu transformovat se do moderní ústavní demokracie a smíšené ekonomiky při zachování určitého standartu sociální politiky. V roce 1991 byla vytvořena Komise vlády ČR pro SIS (Státní informační systém), ta měla zajistit odstranění roztržičnosti informačních systémů a koordinovat rozvoj jednotného SIS a rovněž v tomto roce bylo přijato usnesení č. 208/1991 Sb. o řešení SIS (registry občanů, majetku,

²⁰ MVČR: <<http://www.mvcr.cz/clanek/egon-66.aspx>>

²¹ Cloud computing lze přeložit, jako sdílení softwarových a hardwarových nástrojů prostřednictvím sítě.

²² MVČR: <<http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitro-predstavilo-klaudivie-novy-symbol-egovernmentu.aspx>>

²³ ČESKÝ KRUMLOV: <http://obcan.ckrumlov.info/docs/cz/co_je_egovernment_a_egon_centrum.xml>

hospodářských subjektů atd.) Vláda se budováním SIS začala zabývat až v roce 1995. Za rok na to byl zřízen ÚSIS (Úřad pro státní informační systém) se zákonem č. 272/1996 Sb., což byl být první pokus o zřízení instituce, která měla plánovat a budovat fungování SIS. Ani po tomto roce se nedosáhlo žádných úspěchů, stále se nedařilo sjednotit informační systém, nedocházelo ke kontrole a zejména „mocné“ resorty si budovaly a kupovaly stejně, co se jim zamlouvalo. Roku 1998 byla proto zřízena Rada vlády pro informační politiku, jako poradní orgán. Tento rok je považován za zlomový s ohledem na koncepční přístup vlády. V roce 1999 prezentoval předseda ÚSIS nový návrh pravidel na financování a rovněž přísnější pravidla na popisy projektů. V tomtéž roce byla přijata SIP – Státní informační politika, která je považovaná za vůbec první polistopadovou českou ucelenou informační politiku a pracovala s řadou cílů, které jsou užívány dodnes. Př. vytvoření integrovanou síť kontaktních míst veřejné správy, kde si občané budou moci zařídit více záležitostí a dojde tak k usnadnění práce, jak občanům, tak i úředníkům.

Na SIP navazuje koncepce budování Informačních systémů veřejné správy (dále jen „ISVS“), která byla schválena vládou v roce 1999 usnesením č. 1059. Koncepce zdůrazňovala především bezpečnost a roli standardů SIS. Měla být zajištěna především otevřenost, flexibilita vůči budoucím změnám, zavádění registrů obyvatel, ekonomických subjektů, nemovitostí a registr územní identifikace a rovněž vytvoření kontaktních míst.²⁴ Zákonem o svobodném přístupu k informacím (zákon č. 106/1999 Sb.) byla ustanovena povinnost jednotlivým orgánům zveřejňovat základní informace o své činnosti.²⁵

Akční plán realizace SIP (předpokládala ho politika i koncepce budování ISVS) byl schválen vládou v roce 2000 (pro období do konce roku 2002). Tento dokument obsahoval změny v konsolidaci základních registrů a jejich vzájemné propojení prostřednictvím referenčního rozhraní a vyřešení jednotné KIVS.²⁶

Dále bylo zapotřebí vytvořit síť vzájemně kompatibilních a spolupracujících informačních systémů veřejné správy. Původní vizí bylo vytvoření jednoho centrálního místa, jediného zastřešujícího informačního systému pro veřejnou správu, poté bylo ale rozhodnuto vytvořit síť vzájemně propojených informačních systémů veřejné správy.²⁷

²⁴ ŠPAČEK, D., *eGOVERNMENT cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*, str. 53-60

²⁵ ISVS.CZ: <<http://www.isvs.cz/category/oblasti-isvs-a-egovernmentu/egovernment/>>

²⁶ ŠPAČEK, D., *eGOVERNMENT cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*, str. 60-75

²⁷ ISVS.CZ: <<http://www.isvs.cz/category/oblasti-isvs-a-egovernmentu/egovernment/>>

Dosažení cílů z koncepčních dokumentů byl nápomocen zákon č. 365/2000 Sb., o ISVS. Tento zákon nahradil situaci, kdy v oblasti ISVS neexistoval žádný obecný zákon, pouze jen řada speciálních právních předpisů. Zákon se stal základním nástrojem koordinace. Lze ho označit za integrující prvek, jelikož poskytuje veškeré služby a informace pro občany na jednom místě. Následující období se soustřeďovalo na jeho upřesňování a rozvoj nové legislativy, která se měla týkat uvažovaných projektů eGovernmentu v informačních politikách vlád.

Nežli byl přijat zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, byly doplněny řady předpisů, jako např. občanský zákoník, zákon o správě daní a poplatků, správní řád, občanský soudní řád, trestní řád, soudní řád správní. Kontrolou nad užíváním elektronických podpisů, certifikátů a kvalifikovaných certifikátů byl pověřen ÚOOÚ – Úřad pro ochranu osobních údajů.

Informatizaci mělo provádět ministerstvo vnitra (odbor informatizace veřejné správy). Uvažovalo se o úpravě procesů výkonu státní správy v území a o tvorbě a implementaci informačních systémů na podporu řídicích a rozhodovacích činností v oblasti výkonu státní správy a samosprávy. V roce 2001 vláda tento návrh schválila a prvním krokem byla informatizace krajů a postupné delegování povinností na nižší celky.

S těmito pojmy souvisela převážně kontaktní místa veřejné správy a instalované informační terminály (kiosky). K tomu se vázal projekt EVA – Elektronická Vlídna Administrativa, který byl spuštěn v roce 2002. Cílem tohoto projektu bylo vytvořit systém pro usnadnění komunikace občanů s úřady pomocí samoobslužných stánků a EVA měla provést občany jednotlivými kroky. Propojení kontaktních míst díky KIVS – Komunikační infrastruktura veřejné správy.

V roce 2002 došlo k novelizaci Akčního plánu realizace SIP pro období do roku 2003. Bylo konstatováno, že rozpočtová situace nedovolí rozvoj v potřebném rozsahu. Do obsahu se promítla existence ISVS a vytvoření ÚVIS a zůstalo zachováno 8 prioritních oblastí SIP z roku 1999. V roce 2002 byla prezentována vize Portálu veřejné správy. Došlo k novelizaci zákona o e-podpisu, který zavedl elektronickou značku, kvalifikovaný systémový certifikát, kvalifikované časové razítko. V květnu tohoto roku byl Ministerstvem financí ve spolupráci s Komorou daňových poradců zahájen pilotní provoz aplikace pro podávání přiznání k dani silniční, nemovitosti, DPH a hlášení o vyplacených

nezdaněných částkách fyzickým osobám po internetu bez použití zaručeného e-podpisu. Následně byla tato aplikace zpřístupněna veřejnosti.

Zřízení Ministerstva informatiky bylo další významnou změnou v institucionálním zabezpečení informační politiky v ČR. Na ministerstvo přešly kompetence z ÚVISu. Ministerstvo informatiky vypracovalo novou Státní informační a komunikační politiku (SIKP) v oblasti eGovernmentu, která byla schválena v březnu 2004. Cíle navazovaly na předchozí koncepční dokumenty a na evropskou politiku eEurope 2005. Funkce Ministerstva informatiky jsou velice rozsáhlé, od strategických, regulačních, koordinačních a metodických po Gestora e-slужeb a rozvoje ISVS, znalostní a osvětová, kontrolní, hodnotící a případně udělování sankcí.

Nadcházelo přijetí nové právní úpravy. Konkrétně oblasti eGovernmentu se dotkl nový správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.). Dále byly přijaty nové nařízení vlády a vyhlášky, které se týkaly e-podatelen. Správní řád také udělil povinnost správním orgánům zřídit úřední desku, kde bude zveřejňovat obsah i způsobem umožňující dálkový přístup. Navazovalo přijetí zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. Tento zákon stanovoval rovněž povinnost vést spisovou službu v elektronické podobě, a to veřejnoprávním původcům, čímž zákon chápe organizační složky státu, státní příspěvkové organizace, státní podniky, školy a vysoké školy, právnické osoby zřízené zákonem, kraje, hlavní město Praha, atd. Důležité pro tuto oblast byla i novela zákona o ISVS a souvisejících právních předpisech provedena zákonem č. 81/2006 Sb. Novela měla zajistit rozvoj služeb Portálu veřejné správy, a to převážně pro občany, jelikož rozšiřovala užití zaručeného e-podpisu, a také postupitelnost webů veřejné správy. Další změny novelizace zákona o ISVS se týkaly převážně kompetencí Ministerstva informatiky.

Právní úprava i praxe se dotkly též politické změny. Bylo s konečnou platností zrušeno Ministerstvo informatiky. Programové prohlášení vlády z roku 2006 předpokládalo sjednocení agend Ministerstva informatiky a Ministerstva vnitra, na prohlášení navázalo usnesení č. 1085 a působnost stanovená zvláštními zákony přešla na Ministerstvo vnitra (s některými výjimkami). V programovém prohlášení vlády o rok později se začalo jednat o vytvoření Czech POINTů. Mnoho cílů z oblasti eGovernmentu bylo zakotveno v dokumentu Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby - Strategie realizace Smart Administration v období 2007-2015. Bylo navázáno na usnesení

vlády č. 197 z roku 2007, kterým byl schválen Integrovaný operační program pro období 2007-2013. Cíle stanovené ve Smart Administration specifikovala Strategie rozvoje služeb pro informační společnost z roku 2008. Další, doposud aktuální dokument je Strategie implementace eGovernmentu v území, schválen roku 2008. Tento dokument specifikoval cíle ve strategii ve Smart Administration, a to převážně účely financování projektů z evropských zdrojů. Strategie předpokládá technologická centra krajů a obcí s rozšířenou působností, update spisové složky, digitální mapa veřejné správy, digitalizace a ukládání dat, datové sklady, CzechPOINT@home, atd.

K naplňování priorit eGovernmentu měla poslední období sloužit síť tzv. Czech POINTů, což je projekt ústřední vlády, který pomocí jednotných kontaktních míst ulehčuje občanům komunikaci s veřejnou správou, užívaný od roku 2008. Dále zákon o eGovernmentu přinesl právní úpravu datových schránek a jejich využívání ke komunikaci mezi orgány veřejné moci a fyzickými a právnickými osobami a mezi orgány veřejné moci navzájem. Dále byly plánovány a postupně zpřístupňovány základní registry. Od roku 2012 plně fungují, jak základní registry, tak využívání elektronického podpisu a spuštění datových schránek (viz níže). Postupně byly realizovány i další projekty jako například IKP – individuální kont pojištěnců, došlo také k rozšíření transakčních služeb Portálu veřejné správy, kde byly spuštěny e-testy (řidičské oprávnění), Online noviny veřejné správy. Ministerstvo průmyslu a obchodu v říjnu 2008 spustilo službu Elektronické podání do živnostenského rejstříku a rovněž došlo ke spuštění Jednotného systému dopravních informací pro ČR a veřejného webového portálu www.dopravniinfo.cz. V roce 2011 byl oficiálně zahájen projekt Národního digitálního archivu.

E-government v české územní samosprávě aktuálně poskytuje služby určené veřejnosti jako, např. elektronická podpora obsluhy klientů v prostorách úřadu, smart cards, síť kiosků s přístupem k internetu zdarma, wifi přístup k internetu, který je zdarma poskytován prostřednictvím hotspotů financovaných veřejnou správou, zvýšení informovanosti o činnosti politických orgánů samosprávy, lepší navigace pro vyhledávání pracovníků úřadu, nové nástroje pro komunikaci úřadů s občany či podnikatelskými subjekty v rámci správních agend, kalendář akcí, portál města anebo portál metropolitní oblasti, portál s turistickými informacemi, portál s informacemi o životním prostředí, eMuzeum.

Služby určené především pro vnitřní potřeby veřejné služby jsou digitalizace dokumentů, včetně GIS určených výlučně pro vnitřní potřeby úřadů, nástroje pro přípravu elektronických materiálů pro politické vedení města a pro podporu jeho hlasování, manažerské a elektronické informační systémy úřadu, spisová služba, infrastruktura regionální komunikační sítě v rámci správního území, eLearningové vzdělávací programy, portál dobré praxe.

Služby, které jsou určené jak veřejnosti, tak veřejné správě jsou, GIS spojený s územním plánováním, který může být využit také veřejností, výběr dodavatelů/zadavatelů, zakázek/přidělování dotací, projekt nabízející standardizaci vnitřních i vnějších procesů, dopravní kamerový systém, jednotný školský informační systém.²⁸

3.3 Informační systémy veřejné správy

„Funkční informační systémy přinášejí transparentnost a efektivitu výkonu veřejné správy. Funkční ekonomické informační systémy umožňují efektivní řízení finančních zdrojů, zavádějí důslednou kontrolu vydávání finančních prostředků, tedy průhlednost a kontrolu vyplacených prostředků na rozpočet, na řádně schválenou objednávku či smlouvu, minimalizují možnost defraudace. Funkční administrativní informační systémy zprůhledňují faktický výkon a odpovědnost jednotlivců za veškerý výkon agend veřejné správy, monitorují pohyb všech dokumentů v organizaci, délku jejich vyřizování i aktivitu pracovníků.“²⁹

3.3.1 Informační systém

Informační systém (dále jen „IS“) je definován v zákoně č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Je to systém, který zajišťuje sběr dat, zpracování, ukládání, vyhledávání a šíření informací. Rovněž zahrnuje informační dokumenty (nosiče informací), informační pracovníky a informační procesy (činnosti, jimiž se manipuluje s informacemi). Informační systém v širším pojetí zahrnuje i tvůrce a uživatele informací. Prvky informačního systému jsou informační a komunikační technologie, data a lidé. Cílem IS je efektivní podpora informačních a rozhodovacích

²⁸ ŠPAČEK, D., *eGOVERNMENT cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*, str. 75-102

²⁹ ŘEZÁČ, J.: <<http://www.systemonline.cz/it-pro-verejny-sektor-a-zdravotnictvi/rozhovor-jaromir-rezac-gordic.htm>>

procesů na všech úrovních řízení organizace (podniku). Vazby IS vedou k hardware, software, datům, procesům, informačním službám, lidem, organizacím, legislativě, ekonomii.³⁰

Informační systém veřejné správy - ISVS, představuje informační systémy, které jsou definovány zákonem č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů. ISVS je takový informační systém, který spravuje konkrétní orgán veřejné správy. Do povinností tohoto orgánu veřejné správy spadá např.

- uveřejňování číselníků, pokud je jejich správcem - číselník je seznam přípustných hodnot datového prvku („jméno“, „příjmení“, „pohlaví“, „telefonní číslo“) ve formě dvojic – kódu a hodnoty,
- orgán veřejné správy musí Ministerstvu vnitra ČR v elektronické podobě a bez zbytečného odkladu zpřístupňovat informace o provozovaných informačních systémech,
- orgán veřejné správy zajišťuje komunikaci všech ISVS, a to přes referenční rozhraní („Referenční, bezpečné a sdílené rozhraní je souhrn právních, technických, organizačních a jiných opatření, vytvářejících jednotné integrační prostředí ISVS, které poskytuje kvalitní soustavu společných služeb...“³¹) a s využitím vyhlášených datových prvků (tento požadavek je kladen pouze na komunikaci ISVS),
- orgán veřejné správy má povinnost dlouhodobě řídit své ISVS (musí zpracovávat informační koncepci orgánu veřejné správy, do které zpracovává charakteristiku všech spravovaných ISVS, způsob financování těchto ISVS, způsob a odpovědnost při jejich správě, dlouhodobé cíle v oblasti řízení kvality ISVS, dlouhodobé cíle v oblasti řízení bezpečnosti ISVS),
- orgán veřejné správy musí ke všem svým ISVS vést provozní dokumentaci (bezpečnostní politika ISVS, bezpečnostní směrnice pro činnost bezpečnostního správce, uživatelská příručka, systémová příručka, případně jiné důležité provozní dokumenty podle povahy a rozsahu ISVS.)

³⁰ MATES, P., SMEJKAL V., *E-government v České republice, právní a technologické aspekty*, str. 20-22

³¹ LIDINSKÝ, V., *eGovernment bezpečně*, str. 15

Z výše uvedených informací je jasné, že ISVS není jednoduchý informační systém. Při jeho vývoji a užívání je potřeba přihlížet k požadavkům legislativy, využít vyhlášené datové prvky, číselníky a předat údaje do informačního systému o ISVS. Dále je potřeba tuto činnost propojit s vytvořením takové dokumentace, které bude pro odběratele (orgán veřejné správy) fungovat jako spolehlivý základ pro atestaci a zároveň bude sladěno předávání IS a jeho dokumentace se zákonem č. 365/2000 Sb.³²

3.3.2 Komunikační infrastruktura veřejné správy

Komunikační infrastruktura veřejné správy (KIVS) představuje sjednocení jednotlivých datových linek subjektů veřejné správy do jedné datové sítě. Tato KIVS je jednotný systém síťové, technické, bezpečnostní a aplikační organizační struktury, umožňuje též hlasovou i datovou komunikaci. Budování této infrastruktury bylo zahájeno v roce 2007. Primárním cílem bylo zajištění bezpečné připojení a zajištění vysokého standardu nabízených služeb pomocí jednotné datové sítě. Druhým záměrem bylo odstranění monopolu poskytovatelů datových služeb. Základ budované infrastruktury je Centrální místo služeb (CMS), je jedním z pilířů KIVS. Toto centrální místo zajišťuje vzájemné řízení a bezpečné připojování subjektů veřejné a státní správy, dále zajišťuje komunikaci subjektů veřejné a státní správy s jinými subjekty ve vnějších sítích (internet, komunikační infrastruktura EU).³³

3.3.3 Datové schránky

Datové schránky jsou prostředkem pro zajištění elektronické komunikace v rámci eGovernmentu a jsou definované v zákoně č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů jako „*elektronické úložiště, které je určeno k doručování orgány veřejné moci a k provádění úkolů vůči orgánům veřejné moci*“³⁴. Tyto schránky zřizuje bezplatně a do tří dnů od zažádání Ministerstvo vnitra. Provozovatel informačního systému je držitel poštovní licence, tedy Česká pošta a.s., který provádí některé informační činnosti spojené s informačním systémem datových schránek.

³² LIDINSKÝ, V., *eGovernment bezpečně*, str. 12-22

³³ MVČR: <<http://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=21730580&docType=ART>>, E-government: <<http://egovernment.euweb.cz/3.html>>

³⁴ LAPÁČEK, J., *Jak na datovou schránku a elektronickou komunikaci s úřady*, str. 67

V oblasti elektronické komunikace je otázka jednoznačné identifikace a autentizace subjektu elektronického právního úkonu dlouhodobě diskutována. V případě elektronických poddaní realizovaných běžným elektronickým kanálem (email) se identifikace docílilo připojením ke zprávě uznávaného elektronického podpisu. V případě datových schránek je identifikace i autentizace založena v jedinečných přístupových údajích držitele schránky. Tyto údaje jsou automaticky vygenerovaným uživatelským jménem a bezpečnostním heslem. Ověření identity a totožnosti subjektu zaručuje sám informační systém datových schránek (dále jen „ISDS“), a to pomocí přístupových údajů. Z vlastností tohoto systému vyplývá, že přihlášení do datových schránek je dostatečnou garancí toho, že následně odeslaný dokument z datové schránky je autentický a má shodné právní účinky, jako elektronický dokument opatřený uznávaným elektronickým podpisem, který je zasíláný běžnou elektronickou poštou. V této souvislosti se někdy uvádí, že zákon do značné míry změnil samotné pojetí elektronického právního úkonu a zavedl režim elektronických právních vztahů, který dosud neměl v českém pojetí obdobu.³⁵

Zpráva mezi odesílatelem a příjemcem je posílána ve tvaru datové zprávy. Příjemcem i odesílatelem může být fyzická osoba, podnikající fyzická osoba, právnická osoba a orgán veřejné moci. Každá datová schránka představuje datové úložiště a vlastní svoji unikátní adresu, která ji přesně identifikuje.

Držitelem či subjektem datové schránky může být skoro každý, tj. každá fyzická a právnická osoba. Zřízení datové schránky je možno dvěma způsoby, a to ze zákona nebo na žádost.

Obligatorními držiteli datových schránek neboli vlastníky datových schránek bezplatně ze zákona jsou:

- orgány veřejné moci,
- právnické osoby zřízené zákonem,
- právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku,
- organizační složky podniků zahraničních právních osob zapsaným v obchodním rejstříku,
- insolvenční správci, advokáti a daňový poradci.

³⁵ ŠČERBA, T., *Niekoľko úvah nad zákonom č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů*, s. 21.

Výjimkou z tohoto režimu, kdy je orgánům veřejné moci zřízená datová schránka na žádost, je v tom případě, kdy si zažádají o „další“ datovou schránku, a to pro potřeby jejich vnitřní organizační jednoty, agendy nebo činnosti.

Fakultativní držitel datové schránky neboli vlastník datové schránky bezplatně na žádost je subjekt (fyzická osoba, většina podnikajících fyzických osob a část právnických osob – př. občanská sdružení, církve), který si o datovou schránku požádá u Ministerstva vnitra. Žádost musí obsahovat zákonem stanovené údaje a lze ji podat osobně (na podatelně Ministerstva vnitra, na kontaktních místech veřejné správy – Czech POINT), poštou, elektronickou poštou na adresu elektronické podatelny Ministerstva vnitra nebo prostřednictvím datové schránky orgánu veřejné moci. Posouzení žádosti o zřízení datové schránky spočívá převážně v posouzení správnosti a úplnosti uvedených údajů. Správnost údajů je ověřována pomocí informačního systému evidence obyvatel a dalších informačních systémů. Splňuje-li žádost stanovené požadavky, je datová schránka zřízená do třech pracovních dnů ode dne podání žádosti Ministerstvu vnitra.

Po založení datové schránky nastává zpřístupnění, a to zasláním Ministerstvem vnitra přístupové údaje (uživatelské jméno a bezpečnostní heslo) oprávněné osobě. Zákon o elektronických úkonech pojem „zpřístupnění“ nedefinuje, ale lze si odvodit, že zpřístupnění znamená uvedení datové schránky do provozu, tento moment je důležitý, jelikož od této chvíle mohou být do schránky doručovány zprávy. Datová schránka je zpřístupněna prvním přihlášením oprávněné osoby. Pokud se oprávněná osoba nepřihlásí do 15 dnů od doručení přístupových údajů, je datová schránka po 15 dnech zpřístupněna automaticky.³⁶

Znepřístupnění datové schránky je upraveno v § 11 zákona č. 300/2008 Sb. Znepřístupnění datové schránky fyzické osoby či podnikající fyzické osoby provádí Ministerstvo vnitra v zákonem stanovených případech vážících se k této osobě. Důvodem může být např. úmrtí, prohlášení za mrtvého, zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům, omezení osobní svobody z důvodu vzetí do vazby, výkonu trestu odnětí svobody, výkonu zabezpečovací detence, ochranného líčení nebo ochrany zdraví lidu. Datová schránka je znepřístupněna ke dni, kdy došlo k události, jež je důvodem

³⁶ MVČR: <<http://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-datove-schranky.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>>

znepřístupnění. U právnických osob dochází k znepřístupnění dnem zrušení těchto subjektů.

Zrušení datové schránky je definované v § 13 zákona č. 300/2008 Sb. Aby mohla být schránka zrušena, musí být vždy nejprve znepřístupněna. Obráceně to však neplatí, každá znepřístupněná datová schránka nemusí být zrušena. Ministerstvo vnitra ruší datové schránky po uplynutí třech let, u fyzické osoby od dne úmrtí, u právnické osoby ode dne zániku právnické osoby.³⁷

Jak již bylo výše zmíněno, do datových schránek mají přístup tzv. držitelé těchto schránek, neboli oprávněné osoby, kterým byly datové schránky zřízeny na základě zákona či žádosti. Do datových schránek mají ale povolen přístup i pověřené osoby. Oprávněné i pověřené osoby pro přístup do datové schránky jsou definované zákonem č. 300/2008 Sb. a vyplývají přímo z ustanovení § 8 odst. 1 až 4. Jako osoby primárně oprávněné k přístupu do datových schránek jsou fyzické osoby, pro niž byla datová schránka zřízená, podnikající fyzické osoby, pro niž byla datová schránka zřízena, dále pro statutární orgán právnické osoby, apod. a pro vedoucí orgány veřejné moci, pro které byla schránka zřízena. S tímto oprávněním souvisí i další oprávnění k provozování datové schránky, jako např. primární přístup k dokumentům určených do vlastních rukou adresáta, právo pověřit oprávněnou osobu k přístupu do datové schránky či znepřístupnění datové schránky. Po zřízení datové schránky jsou oprávněným osobám doručeny přístupové údaje a tyto osoby se musí do datové schránky přihlásit jako první, a to do 15 dnů od zřízení schránky, a tím datovou schránku zpřístupnit. Oprávněné osoby mají právo pro přístup do datových schránek pověřit i další osoby – osoby pověřené. Těmto osobám rovněž určují rozsah jejich pravomocí, např. v přístupu ke čtení datových zpráv, čtení datových zpráv určených do vlastních rukou, vytváření a odesílání datových zpráv, prohlížení seznamu zpráv a doručenek a vyhledávání datové schránky. Oprávněné osoby mohou rovněž určit fyzickou osobu jako tzv. administrátora, který zodpovídá za běžnou správu (administraci) datové schránky. Tito administrátoři mají v kompetenci určování pověřených osob a stanovování jejich rozsahu oprávnění při přístupu do datových schránek, plnění

³⁷ BUDIŠ, P., HŘEBÍKOVÁ, I., *Datové schránky, fungování, doručování, bezpečnost, návody*. str. 120-125

oznamovací povinnosti držitele datové schránky nebo v podávání různých žádostí Ministerstvu vnitra.³⁸

Oblast doručování prostřednictvím datových schránek je upravena zákonem č. 300/2008 Sb., kdy zákon rozlišuje pojem doručení a dodání dokumentu. Odesílateli datové schránky je Ministerstvem vnitra oznámen, jak okamžik doručení, tak okamžik dodání. Dodáním datové zprávy se rozumí, že datová zpráva dorazila do datové schránky adresáta. Tento adresát má zprávu k dispozici a může s ní dále nakládat dle vlastního uvážení (seznámit se s jejím obsahem). Za doručenu je datová zpráva považována v okamžiku, kdy se adresát přihlásí do své datové schránky a zobrazí si dodaný dokument. Pokud ale nedojde k přihlášení adresáta do datové schránky do 10 dnů ode dne dodání zprávy, je uplatňována fikce doručení. V případě úkonů činěných vůči orgánům veřejné moci datum dodání a doručení splývá v jeden.

Datové zprávy nejsou v datové schránce uloženy natrvalo. Doba uložení je omezena na 90 dnů ode dne, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má vzhledem ke svému oprávnění přístup k dokumentu, který obsahuje datová zpráva.

Mezi nevýhody datových schránek uvádí D. Špaček ve své knize eGovernment nedostatečnou osvětu na straně veřejnosti (čtvrtina podnikatelů neví, že může datovou schránku využít pro elektronické podání daňového přiznání), nechuť či neschopnost použít ISDS k doručení zásilky osobě, která má prokazatelně zřízenou datovou schránku, časově omezenou možnost ověřit platnost elektronicky podepsaného digitálního dokumentu kvůli nedostatečnému využívání časového razítka, a to i ze strany datového trezoru České pošty, dále i chyby v zadávání adres (jejich záměny), omezenost předvolených adres a špatné řešení adresáře úřadů, nejasnosti a právní vymezení využití datových schránek v soukromoprávní komunikaci orgánů veřejné moci, nutnost instalovat 602XML Filler pro zpřístupnění datové schránky prostřednictvím webového rozhraní, což diskriminuje uživatele, nesystematická a nejasná návaznost na některé dřívější klíčové projekty eGov ústředními vládami.³⁹

³⁸ BUDIŠ, P., HŘEBÍKOVÁ, I., *Datové schránky, fungování, doručování, bezpečnost, návody*. str. 129-133

³⁹ ŠPAČEK, D., *eGOVERNMENT cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*, str. 86

3.3.4 Portál veřejné správy

Portál veřejné správy (dále jen „PVS“) vznikl na základě zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Portál je spravován Ministerstvem vnitra a má sloužit jako elektronická brána, která poskytuje informace široké veřejnosti, státní správě a samosprávě, státním a soukromým organizacím včetně podnikatelů, živnostníků i cizinců. Portál veřejné správy lze nazvat jako nejjednodušší cesta k zveřejňovaným a veřejně přístupným informacím i zákonům, formulářům elektronického podání, CzechPOINT@home, Národnímu katalogu otevřených dat, Registru smluv, návodům na řešení všech životních situací ve vztahu k orgánům veřejné moci a seznamu datových stránek a nověji i k přímému přístupu do uživatelského portálu datových stránek a na informační stránky Czech POINTu. Portál je rozdělen do čtyř informačních sekcí, a to pro občany, pro podnikatele, pro cizince a pro orgány veřejné správy.

Portál veřejné správy obsahuje:

- Služby pro orgány veřejné moci – návody a formuláře, jak mohou úřady samy zajistit publikování určitých typů informací v rámci Portálu veřejné správy.
- Životní situace - popisy řešení úkonů ve vztahu ke státní správě, daná struktura návodu (odpovídá instituce).
- Věstníky - publikační sbírky předpisů a metodických pokynů vydávané ústředními správními orgány a dalšími institucemi.
- Povinně zveřejňované informace - informace, které jsou zveřejňovány jednotlivými orgány veřejné správy.
- Formuláře elektronického podání - elektronický formulář, podání pomocí datové stránky.
- Zákony – možnost vyhledávání informací v databázi legislativních norem a zákonů právního informačního systému ASPI.
- Seznam držitelů datových stránek – aktuální údaje o držitelích datových stránek.
- Otevřená data – obsahují Národní katalog otevřených dat (datové sady jednotlivých orgánů veřejné správy v ČR) a Registr smluv.⁴⁰

⁴⁰ MVČR: <<http://www.mvcr.cz/clanek/portal-verejne-spravy.aspx>>

Portál veřejné správy v letech 2003-2014 navštívilo přibližně 30 mil. uživatelů, v průměru za den je to 0,26 uživatele. V roce 2004 tento portál patřil mezi tři nejnavštěvovanější weby v ČR. Návštěvnost PVS se každým rokem zvyšuje, mezi lety 2004-2006 se návštěvnost každoročně zvyšovala o 1 mil. uživatelů.⁴¹

3.3.5 Základní registry

V roce 2007 schválila vláda ČR základní cíle strategie „Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby“ (Smart Administration) pro období 2007-2015. Jedním z hlavních cílů SA je vytvoření centrálních registrů veřejné správy, jejichž pomocí bude možné v rámci veřejné správy sdílet data. V závislosti na SA byl vypracován zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, který stanovuje tyto registry, jako jedinečné zdroje údajů využívaných při práci veřejné správy. Tímto krokem došlo k odstranění roztržičnosti, nejednotnosti a vícenásobného výskytu dat v zásadních databázích veřejné správy. Pro úspěšné spuštění základních registrů bylo vydáno nařízení vlády č. 161/2011 Sb., o stanovení harmonogramu a technického způsobu provedení opatření podle §64 až §68 zákona o základních registrech.

Smyslem a účelem základních registrů tedy je:

- poskytovat bezpečně vybrané právně závazné referenční údaje o definovaných objektech a subjektech,
- propagovat změny v těchto údajích provedené oprávněnými editory do celé veřejné správy,
- umožnit bezpečné a transparentní poskytování údajů i z dalších informačních systémů ve VS,
- zavést kontrolu subjektů údajů nad údaji o nich vedených,
- zásadně zjednodušit ohlašovací povinnost,
- vytvořit předpoklady pro optimalizaci a sjednocení procesů veřejné správy.⁴²

Každá pobočka úřadu si musela dříve vést evidenci všech svých klientů, většinou v papírové podobě, klienti museli stále dokola na každé pobočce úřadu vyplňovat ty samé formuláře a stvrzovat podpisem, data ale nezůstávala aktuální, nebyly právně závazné.

⁴¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: <[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/portal_verejne_spravy_kapitola_4_verejna_sprava/\\$File/43.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/portal_verejne_spravy_kapitola_4_verejna_sprava/$File/43.pdf)>

⁴² MVČR, VE SPOLUPRÁCI S KRAJI: *Dopady spuštění základních registrů na subjekty územní samosprávy*, str. 7-8

Základní registry sjednotili tyto data, vznikla centrální databáze s tzv. referenčními údaji, které jsou vždy aktuální a právně závazné. Pokud tyto údaje úřady potřebují pro výkon své agendy, mohou do registrů nahlédnout a přímo z nich čerpat. Přístup k údajům má pouze ten, kdo vlastní zákonné oprávnění a veškeré tyto vstupy jsou zaznamenávány, aby data zůstala pod důkladnou kontrolou. „Referenční údaje jsou uloženy ve čtyřech základních registrech a nad nimi funguje tzv. ORG (správcem je ÚOOÚ) - převodník identifikátorů, který jako jediný dokáže propojit data v jednotlivých registrech, přičemž pro zajištění maximální ochrany osobních údajů využívá vygenerovaný bezvýznamový identifikátor místo rodného čísla. Samotné sdílení dat zajišťuje Informační systém základních registrů, který zároveň kontroluje oprávnění k přístupu k datům. O provoz a bezpečnost základních registrů se stará Správa základních registrů.“⁴³

Referenční údaje jsou vedeny o:

- fyzických osobách v Registru obyvatel (ROB) - správcem je Český statistický úřad, obsahuje základní identifikační údaje o osobách, které mají IČO, jejich provozovny a statutární zástupce,
- právnických osobách v Registru osob (ROS) – správcem je Ministerstvo vnitra ČR, obsahuje referenční údaje o fyzických osobách, které žijí na území ČR (jméno, příjmení, datum a místo narození, adresa místa pobytu, státní občanství, čísla elektronicky čitelných identifikačních dokladů, ID datové schránky),
- územních prvcích v Registru územní identifikace (RÚIAN) – správcem je Český úřad zeměměřický a katastrální – slouží k evidenci územního členění státu, stavebních objektů, pozemků, ulic, katastrálních území, atd.,
- orgánech veřejné moci a jejich rozhodnutích v Registru práv a povinností (RPP).

Přístup orgánů veřejné moci k referenčním údajům je možný pouze prostřednictvím registrovaných Agendových informačních systémů, Czech POINTu a datových schránek.

Mezi přínosy základních registrů řadíme udržování aktuálnosti dat prostřednictvím přesně určených editorů a podle pravidel daných příslušnými zákony. Editoři prostřednictvím registrů informují celou veřejnou správu o případných změnách v referenčních údajích. Zavedením základních registrů, kde jsou úředním osobám orgánů veřejné správy k dispozici pouze aktuální a právně závazné referenční údaje, tedy došlo k zásadnímu zkvalitnění a zefektivnění administrativních prací spojených např. s evidencí

⁴³ MVČR: <<http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-zakladni-registry.aspx>>

osob a využíváním údajů o osobách, zvýšila se také bezpečnost osobních údajů, jelikož rodná čísla jsou nahrazována specifickým AIFO pro každou agendu. Benefity jsou rovněž i pro klienta, který nemusí dokládat referenční údaje o něm vedené, tento člověk má přehled, jaké jsou o něm vedeny referenční údaje a kdo je využívá a zároveň dochází k automatickému rozesílání změn vybraných referenčních údajů na ty soukromoprávní subjekty, které si klient sám určí.⁴⁴

Základní registry, jako jeden ze základních pilířů eGovernmentu, fungují již od roku 2012, a to bez větších problémů. Díky těmto registrům se zrychlila a zjednodušila řada agend a občané i firmy získali důkladnou kontrolu nad tím, kdo, kdy a proč využívá jejich osobní údaje.⁴⁵

3.3.6 Czech POINT

Czech POINT neboli český podací ověřovací informační národní terminál, je projekt, který má ulehčit komunikaci mezi státem a občanem pomocí elektronické komunikace. Czech POINT je právně zakotven v zákoně č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Cílem je poskytovat garantovanou službu pro komunikaci se státem prostřednictvím jednoho univerzálního místa. Na tomto místě je možné získat a ověřit data z veřejných i neveřejných ISVS (obchodní rejstřík, živnostenský rejstřík), úředně ověřit dokumenty a listiny, převést písemné dokumenty do elektronické podoby a naopak, získat informace o průběhu správních řízení ve vztahu k občanovi a podat podání pro zahájení řízení správních orgánů. Jedinou podmínkou pro užívání této elektronické komunikace je vlastnictví aktivní datové schránky. Správcem tohoto projektu je Ministerstvo vnitra.⁴⁶ Czech POINT je zastoupen v hlavním městě Praze i ve všech krajích ČR a to rovnou na několika pobočkách (obecní úřady, městské úřady, magistráty měst, městysech...). Tento portál je ale k dispozici i v zahraničí na velvyslanectvích a generálních konzulátech.⁴⁷

Pilotní projekt Czech POINT byl zahájen nejprve na 37 obcích, poté následovala Česká pošta a třetím subjektem, který se zapojil do zkušebního provozu, byla Hospodářská komora České republiky. Portál byl poprvé naplno spuštěn 28. ledna 2008, tehdy

⁴⁴ MVČR, VE SPOLUPRÁCI S KRAJI: *Dopady spuštění základních registrů na subjekty územní samosprávy*, str. 7-8

⁴⁵ MVČR: <<http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-zakladni-registry.aspx>>

⁴⁶ CZECH POINT: <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/22>>

⁴⁷ CZECH POINT: <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/61>>

poskytoval pouze základní služby (matriky na OÚ). Dále byly přidávány další služby, jako výpis z trestního rejstříku nebo z bodového registru řidičů, v roce 2009 byl portál napojen na IS evidence obyvatel a došlo rovněž k rozšíření o CzechPOINT@office (rozhraní pro vnitřní potřeby úřadu). Roku 2010 se k užívání tohoto projektu připojili také soudy, matriční úřady a ohlašovny. Posledním rozšířením služeb portálu byly v roce 2012 první „elektronické volby“, které využily datové základny o občanech ČR prostřednictvím CzechPOINT@office na tvorbu volebních seznamů.⁴⁸

Aktuální počet poboček je 7 149⁴⁹, z toho je 79 % na obecních úřadech a 14 % na pobočkách České pošty. Průměrný měsíční nárůst je 5,5 poboček. Za necelého půl roku je vydáno více jak milion výpisů. 29. května 2014 byla překročena hranice 11 milionů výpisů, průměrně vydá každé pracoviště 24 výpisů za měsíc. Ve skutečnosti více než polovinu všech výpisů vydají pobočky provozované Českou poštou. Těsně v závěsu jsou Czech POINTy ve velkých městech, ale na špici se drží i pobočky některých menších obcí. Mezi nejčastěji vydávané výpisy patří výpis z Rejstříku trestů, výpis z Katastru nemovitostí a výpis z Obchodního rejstříku.⁵⁰

3.3.7 Otevřená data

Pod pojmem „Otevřená data“ si můžeme představit například databáze, statistiky, rozpočty, přehledy apod. zveřejněné na internetu. Podrobněji to jsou například jízdní řády, příjmy státu, účetní údaje, seznamy majetků institucí, seznam poskytovatelů sociálních služeb, údaje ze životního prostředí, statistické údaje o obyvatelstvu, měření čistoty ovzduší atd. Otevřená data musí splňovat následující kritéria: úplnost, snadná dostupnost, strojová čitelnost, používající standarty s volně dostupnou specifikací, zpřístupněna za jasně definovaných podmínek užití dat s minimem omezení, dostupnost uživatelům při vynaložení minima možných nákladů. Dále jsou kladeny požadavky i na užití otevřených dat, a to: neomezující jejich uživatele ve způsobu použití dat, opravňují uživatele k jejich dalšímu šíření, musí být uveden autor dat, při dalším šíření musí i ostatní uživatelé mít stejná oprávnění s daty nakládat, během šíření dat nesmí dojít např. k omezení jejich využití pouze pro komerční účely.

⁴⁸ CZECH POINT: <<http://www.czechpoint.cz/web/>>

⁴⁹ Údaj aktuální 3. září 2015

⁵⁰ Czech POINT: <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/626>>

Mezi přínosy otevřených dat patří zvýšení efektivity, jelikož uvolnění dat znamená možnost data sdílet a analyzovat; dále podpora ekonomiky, data jsou zdrojem inovací a podnikatelských příležitostí či pracovních nabídek; transparentnost, zefektivnění a kontrola veřejné správy; zapojení občanů do rozhodování, kdy se občané, díky zveřejněným datům a analýzám, mohou kvalifikovaněji podílet na fungování státu; mezi přínosy rovněž řadíme datovou žurnalistiku, otevřená data jsou nezastupitelným zdrojem informací nejen pro novináře.⁵¹

Otevřená data se dělí na pět stupňů otevřenosti.

Stupeň*

Data poskytovaná pod otevřenou licenci či podmínkami užití umožňujícími jejich další užití, v libovolném formátu (např. PDF). Příkladem jsou např. tabulky s údaji v ročenkách a výročních zprávách. Mezi výhody patří jednoduchost a relativně nízká pracnost, data se nemusí transformovat, jsou dále zpracovatelná, zaměření pouze na právní otevřenost. Nevýhodou je obtížné využití dat, např. potřeba vytěžování tabulkových dat z PDF dokumentů.

Stupeň**

Data poskytovaná pod otevřenou licenci či podmínkami užití umožňujícími jejich další užití, ve strojově čitelném formátu (např. MS Excel). Mezi výhody patří relativní jednoduchost (pokud jsou data již ve formátu MS Excel), data jsou ve formátu, který je snáze strojově zpracovatelný. Nevýhodou může být nutnost pořídit nový softwarový nástroj, pokud by stávající nepracoval se zvolenými formáty.

Stupeň***

Data poskytovaná pod otevřenou licenci či podmínkami užití umožňujícími jejich další užití, ve strojově čitelném formátu, formát dat je otevřený. Uživatelé mohou používat jakékoli aplikace k práci s daty, ale je možné, že budou nuceni data do otevřeného strojově čitelného formátu transformovat.

Stupeň****

Data poskytovaná pod otevřenou licenci či podmínkami užití umožňujícími jejich další užití, ve strojově čitelném formátu, formát dat je otevřený, jako identifikátory objektů jsou použity URI (Unified Resource Identifier), př. formátu RDF (Resource Description Framework) bez připojení. Výhodou je, že objekty jsou jednoznačně identifikovány

⁵¹ MVČR: <<http://www.mvcr.cz/clanek/otevrena-data.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>

způsobem, který umožňuje se na ně odkazovat obdobně jako na HTML stránky, lze je kombinovat s jinými datovými sadami na stupních 4 a 5 hvězdiček. Nevýhodou je delší příprava dat z hlediska času a úsilí, potřeba větší odbornosti.

Stupeň *****

Data poskytovaná pod otevřenou licencí či podmínkami užití umožňujícími jejich další užití, ve strojově čitelném formátu, formát dat je otevřený, jako identifikátory objektů jsou použity URI, data jsou propojena na jiná související data pomocí odkazů, př. formátu je RDF s propojením na další zdroje. Mezi výhody řadíme propojenost na další související zdroje, lze k datům přiřadit bohatý kontext, možnost odkazovat se na referenční datové zdroje, propojením se získávají další data. Jednotlivé orgány VS zodpovídají a udržují své datové sady a je možné se na ně odkazovat. Nevýhodou je delší příprava dat z hlediska času a úsilí, potřeba větší odbornosti, související datové zdroje musí být k dispozici i na stupni čtyřech hvězdiček.⁵²

Vznikají internetové stránky na adrese www.opendata.cz, kde studenti ze dvou českých fakult, Matematicko-fyzikální fakulta UK a Fakulta informatiky a statistiky VŠE, vytvářejí jedno centrální místo, které by obsahovalo a poskytovalo otevřená data kdykoliv komukoliv. Zastávají názor, že pokud každý ví o aktuálním dění, pak je pro všechny mnohem jednodušší se přímo podílet na společnosti. Autoři dále píší že: „*na základě snadného přístupu k datům může odborná veřejnost svobodně a nezávisle tvořit aplikace at' pro jiné odborníky tak pro laickou veřejnost*“.⁵³

3.3.8 eJustice, eSbírka, eLegislativa

Portál eJustice spadá do kompetencí Ministerstva spravedlnosti ČR. Podstatou tohoto portálu je účinné propojení soudů s ostatními orgány veřejné správy a veřejností prostřednictvím moderních informačních technologií (je užíván např. při sdělení Komisi Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru). Cílem je pak efektivní soudnictví a zrychlení, zjednodušení, zlevnění a zprůhlednění veškerých justičních procesů. První části systému elektronického a internetového soudnictví začaly v ČR fungovat v roce 2007. V současné době jsou implementovány následující aplikace

⁵² MVČR: <<http://www.mvcr.cz/clanek/stupne-otevrenosti-otevrenych-dat.aspx>>

⁵³ OPENDATA: <<http://opendata.cz/cs>>

eJustice: ePlatební rozkaz, ePodatelna, eTrestní řízení, infoDeska, infoJednání, infoData, infoSoud, Insolventní rejstřík, Judikatura, obchodní rejstřík a Rejstřík trestů.⁵⁴ Definici termínu eJustice v knize eGovernment v České republice autoři Mates P. a Smejkal V. uvádí jako: „využití informačních a komunikačních technologií s cílem zlepšit přístup občanů k soudnictví a zvýšit účinnost právních řízení, jimiž se rozumí jakýkoli druh aktivit, jejich účelem je vyřešit spor nebo ukládat tresty za určitá jednání.“⁵⁵

Český systém elektronické justice - eJustice je součástí obecnějšího rámce elektronické veřejné správy – eGovernmentu a je jednou z jeho specifických oblastí. Zahrnuje v sobě jak elektronizaci stávajících agend provozovaných v resortu spravedlnosti, tak i agendy nové, které jsou součástí zahájeného procesu budování eJustice. Produkty eJustice jsou přístupné na portálu Ministerstva spravedlnosti na webové adrese www.justice.cz. V resortu justice lze nalézt obchodní rejstřík. Tento rejstřík provozuje Ministerstvo spravedlnosti prostřednictvím internetu již dlouhou dobu, patří k nejstarším veřejně přístupným aplikacím. Dále je možné nahlédnout do Rejstříku trestu – evidence fyzických i právnických osob. Veřejně přístupný je i insolvenční rejstřík – informační systém veřejné správy, který zajišťuje maximální míru publicity o insolvenčních řízeních a umožňuje sledovat jejich průběh, zveřejňuje informace týkající se insolvenčních správců, dokumenty z insolvenčních spisů i zákonem stanovené informace týkající se dlužníků.⁵⁶ V současné době je možné na těchto webových stránkách využít aplikaci ePodatelna, která je přístupna již od roku 2007 a je určena k odesílání podání (i s přílohami) soudu prostřednictvím e-mailu, datové schránky nebo webovou aplikací e-podatelna. Podání v elektronické podobě a jejich přílohy je možné soudu zasílat 24 hodin denně. Jejich zpracování však probíhá pouze v úředních hodinách podatelny jednotlivých soudů. Uživatelé musí vlastnit elektronický podpis. Dále je možné využít aplikaci infoDeska, která je elektronickou úřední deskou resortu justice. Aplikace zpřístupňuje v elektronické podobě listinný obsah klasické úřední desky umístěné v budově organizace. V současné době je sem zařazeno Ministerstvo spravedlnosti ČR, soudy a státní zastupitelství. Dokumenty jsou publikovány ve formě PDF. Další aplikací je infoSoud. Ten umožňuje uživateli sledovat průběh soudního řízení u kteréhokoliv soudu. Čtvrtou aplikací je

⁵⁴ eJUSTICE: <<http://www.reformajustice.cz/ejustice/>>

⁵⁵ MATES, P., SMEJKAL V., *E-government v České republice, právní a technologické aspekty*, str. 110

⁵⁶ MATES, P., SMEJKAL V., *E-government v České republice, právní a technologické aspekty*, str. 111-130

infoJednání, které poskytuje informace o nařízených jednáních. Pátou aplikací jsou hodně využívána infoData, kde je možné nalézt základní informace o obsahu veřejného portálu statistiky a výkaznictví Ministerstva spravedlnosti ČR, statistické ročenky, výkazy soudů a státních zastupitelství, přehledy statistický listů, přehledy agend apod. A poslední aplikací je Judikatura, ta poskytuje základní informace o obsahu veřejného portálu Evidence soudních rozhodnutí vrchních a krajských soudů Ministerstva spravedlnosti ČR a jejich vyhledávání (rozhodnutí Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu). Do budoucna Ministerstvo spravedlnosti plánuje zprovoznit ePlatební rozkaz a eTrestní řízení.⁵⁷

Dle statistických údajů z let 2012 a 2013 vyplývá, že portálu eJustice stoupá využití. Počet nevyřízených stížností, dovolání a návrhů nepatrně klesá. V roce 2011 bylo nevyřízeno 4 469 požadavků, kdežto v roce 2012 tento počet klesl na 3 458. V roce 2012 se na portál obrátilo 6 783 uživatelů, v roce 2013 se jednalo už o 7 003. Každoročně se v průměru pohybuje počet vyřízených požadavků z celkových stížností, odvolání a návrhů okolo 70 %.⁵⁸

Ministerstvo vnitra vydává a distribuuje eSbírku, která poskytuje základní zdroje informací o právním řádu České republiky. K dispozici je Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv. Jsou upraveny zákonem č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů.

E-Legislativa obsahuje tzv. Knihovnu připravované legislativy, která na základě rozhodnutí vlády zpřístupňuje dokumenty legislativní povahy. Jsou zde plné texty předpisů, průběh přípravy dokumentů. Další již neveřejně přístupný informační systém je eVláda. Ta obsahuje vládní materiály pro jednání vlády (program vlády, programy jednotlivých schůzí, relevantní dokumenty). Třetím informačním systémem je eKlep neboli elektronická knihovna legislativního procesu, která slouží k řízení oběhu dokumentů mezi ústředními orgány státní správy, Parlamentem a Kanceláří prezidenta republiky.

Portál EUR-Lex poskytuje bezplatný přístup k právním předpisům Evropské unie a jiným dokumentům. Jsou k dispozici ve 23 úředních jazycích. Databáze obsahuje cca 2,8 milionů dokumentů.

⁵⁷ JUSTICE.CZ: <<http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/Uvod.aspx>>

⁵⁸ INFO DATA JUSTICE: <<http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html>>

Portál eJustice je centralizovaný zdroj informací z oblasti justice EU a je spravován Evropskou komisí. Cílem tohoto portálu je usnadnit orientaci v justičních systémech různých států. Portál je dostupný v 22 různých jazycích i pro veřejnost a obsahuje velké množství informací a pomoci v životních událostech. Na portálu eJustice je k dispozici:

- Právo – právo Evropské unie, právo jejích členských států a mezinárodní právo.
- Judikatura – soudní rozhodnutí a stanoviska Evropské unie a jejích členských států,
- Informace ohledně právnických povolání, Evropské soudní síně, atd.
- Odpovědi na otázky: Na jaký soud ve kterém členském státě se mám obrátit? Jak podat žalobu/návrh? Které právo se použije? Jaké jsou náklady? Mohu požádat o právní pomoc? atd.
- Právní pomoc zahrnující příhraniční spory a právní pomoc při trestním řízení.
- Mediace, oběti trestných činů, práva obviněných v trestním řízení.
- Nástroje pro soudy a právníky.
- Rejstříky – obchodní rejstříky, katastry nemovitostí, insolvenční rejstříky.
- Vyhledávání příslušníků různých právních povolání – advokátů, notářů, atd.
- Glosář a terminologie zahrnující informace o IATE (Interaktivní terminologie pro Evropu), justiční vzdělání, dynamické formuláře – vzorové formuláře.⁵⁹

3.4 Listiny a elektronické dokumenty

Elektronické dokumenty, jako fenomén dnešní doby, postupně nahrazují v běžné praxi listinné předchůdce a do budoucna budou nepostradatelným nástrojem.

3.4.1 Elektronické dokumenty

Elektronický dokument má celou řadu specifických vlastností, kterými se liší od dokumentu v papírové podobě. První z nich je postavení originálu dokumentu. V elektronické podobě totiž dochází ke ztrátě významu originálu dokumentu (může být nekonečně mnoho originálů), ne však ke ztrátě jeho originality. Elektronický dokument se rovněž odlišuje od listinného dokumentu tvorbou. Je vytvářen pomocí technických nástrojů. Čtení probíhá zprostředkovaně pomocí technických nástrojů. Do ochranných prvků řadíme uznávaný elektronický podpis, kvalifikovanou elektronickou značku,

⁵⁹ MATES, P., SMEJKAL V., *E-government v České republice, právní a technologické aspekty*, str. 111-130

elektronické časové razítko, atd. Pod přístupem k ochraně si můžeme přestavit jednak to, že když chráním originál, chráním data, když zničím originál, nikdy nevím, byl-li poslední či zda je kopie ještě někde uložena. Elektronický dokument je úzce provázaný s datovou zprávou. Jejich odlišení je často problematické. Vznik elektronického dokumentu je možné dvěma způsoby. Jednak rovnou v elektronické podobě za využití textových či tabulkových editorů nebo jiných softwarových prostředků nebo je možné dokument digitalizovat neboli převést z podoby analogové do podoby elektronické.⁶⁰

3.4.2 Datová zpráva

Datovou zprávou jsou nazývána elektronická data doručována, respektive dodána pomocí datové schránky. Informace či úkony prováděné datovými schránkami mají formu datové zprávy, jsou elektronické, tvoří ji obálka a obsah zprávy. Obsah zprávy může dále obsahovat i několik příloh. Tato elektronická data lze přenášet elektronickými prostředky a zaznamenávat a uchovávat na záznamových médiích, která jsou užívána při zpracování a přenosu dat elektronickou formou. Datová zpráva byla zavedena do české legislativy zákonem č. 227/2000 Sb. o elektronickém podpisu.⁶¹

3.4.3 Elektronický podpis

Snaha o rovnocenné postavení elektronické komunikace a listinné formy komunikace vedla k zavedení bezpečnostních postupů, přístupů, principů a nástrojů. Elektronický podpis (též digitální podpis či kvalifikovaný certifikát), patří mezi nástroje bezpečné elektronické komunikace, má v elektronické podobě nahrazovat podpis vlastnoruční, otisk razítka či zapečetění obálky. Pro tvorbu elektronického podpisu potřebujeme šifrovaný klíč (soukromý nebo privátní), který je založen na kombinaci kryptologických metod, z nichž stěžejní je asymetrická kryptografie. Bezpečnost a důvěryhodnost elektronického podpisu je závislá na mnoha faktorech, mezi které patří délka šifrovaných klíčů, typy algoritmů, kvalita nosiče a ochrany klíčů (např. čipová karta), způsob implementace a mnoho dalších. Jedná se o velice složitou technologii, ale díky standardním implementacím v základních produktových balíčcích (např. MS Office) je jejich užívání snadné a praktické.⁶² Pro ověření podpisu a k identifikaci osoby potřebujeme

⁶⁰ LECHNER, T., *Elektronické dokumenty v právní praxi*, str. 40-45

⁶¹ SMEJKAL, V., VALÁŠEK M., *Jak na datovou schránku, praktický manuál pro každého*, str. 60

⁶² LIDINSKÝ, V., *eGovernment bezpečně*, str 38-39

certifikát, elektronický dokument, který je obdobou průkazu totožnosti. Součástí vydaného certifikátu jsou např. informace o držiteli certifikátu, doba platnosti, účel použití, veřejný klíč. Obsah certifikátu je podepsán certifikační autoritou, subjektem vydávajícím certifikáty a zajišťujícím jejich správu, která se zaručuje za jeho platnost.⁶³ Využití elektronického podpisu je možné, jak mezi úřady navzájem, tak i při komunikaci občanů s úřady. Zaručený podpis je používán např. při podání přehledu o příjmech a výdajích OSVČ, u přihlášky a odhlášky k nemocenskému pojištění, u přiznání k DPH, při elektronické komunikaci se státní správou, s krajskými a městskými úřady, se zdravotními pojišťovnami, při žádosti o sociální dávky, při použití datové schránky, při podepisování faktur.⁶⁴

Elektronický podpis je legislativně upraven v zákoně č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu s účinností od 18. března 2002. Tento zákon definuje elektronický podpis jako „údaje v elektronické podobě, které jsou připojené k datové zprávě nebo jsou s ní logicky spojené, a které slouží jako metoda k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě“.⁶⁵ Tento zákon byl vytvořen na základě směrnice Evropské unie 1999/93/EC ze dne 13. prosince 1999. Dne 26. července 2004 nabyla účinnost novela zákona č. 440/2004 Sb., o elektronickém podpisu, který nově zavádí pojem „kvalifikované časové razítko“, které prokazuje existenci elektronického dokumentu v čase. Další novinkou jsou „elektronické značky“, pro které se používá technologie digitálních podpisů, stejně jako pro elektronický podpis. Elektronické značky mohou označovat právnické osoby nebo organizační složky státu a užívají k tomu automatizované postupy. Dne 15. dubna 2010 nabyla účinnosti novela zákona č. 101/2010 Sb., o elektronickém podpisu. „Tento předpis v reakci na komitologické rozhodnutí 2009/767/ES přidává Ministerstvu vnitra povinnost vést a zveřejňovat seznam důvěryhodných certifikačních služeb a stanoví orgánům veřejné moci povinnost uznávat kvalifikované certifikáty vydané v ostatních členských státech EU.“⁶⁶ Dne 1. července 2012 nabyla účinnosti novela zákona č. 167/2012 Sb., o elektronickém podpisu, která zavádí pojem „uznávaný elektronický podpis“ a „uznávanou elektronickou značku“.⁶⁷ Uznávaným elektronickým podpisem se rozumí „zaručený elektronický podpis založený na

⁶³ LAPÁČEK, J., *Jak na datovou schránku a elektronickou komunikaci s úřady*, str. 21-24

⁶⁴ MVČR: <<http://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-pouzivani-elektronickeho-podpisu.aspx>>

⁶⁵ Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu

⁶⁶ MVČR: <<http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-c-227-2000-sb-o-elektronickem-podpisu.aspx>>

⁶⁷ MVČR: <<http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-c-227-2000-sb-o-elektronickem-podpisu.aspx>>

*kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb a obsahujícím údaje, které umožňují jednoznačnou identifikaci podepisující osoby, uznávanou elektronickou značkou se rozumí elektronická značka založená na kvalifikovaném systémovém certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb.*⁶⁸

3.4.4 Časové razítko

Podobně jako elektronický podpis i časové razítko je jakýmsi kontrolním otiskem dokumentu. Dokument bez časového razítka je neúplný. Podstatným rozdílem je to, že elektronický podpis nám říká „kdo“ dokument podepsat, kdežto časové razítko udává „kdy“ byl dokument podepsán (přesněji kdy bylo připojeno časové razítko). Čas není odvozen od času v počítači uživatele, ale od údajů z hodin provozovaných certifikační autoritou a neustále synchronizovaných s několika atomovými hodinami v různých částech světa. Časové razítko potvrzuje, že v určitou dobu dokument již existoval, a jak v tuto dobu vypadal, kdy vznikl, kdy byl přijat či odeslán, a také kdy byl podepsán platným elektronickým podpisem.⁶⁹

3.4.5 Správa elektronických dokumentů

Správu dokumentů je možné provádět pomocí spisové služby. *„Spisová služba je soubor činností a technologických a věcných prostředků vedoucích ke správě dokumentů. Spisová služba zajišťuje odbornou správu elektronických, listinných, i předmětových dokumentů. Jedná se o správu dokumentů doručovaných i vlastních. Správa dokumentů probíhá po dobu celého životního cyklu dokumentu.*⁷⁰

Spisová služba je definovaná zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a změně některých zákonů. Tento zákon definuje spisovou službu jako: *„zajištění odborné správy dokumentů vzniklých z činnosti původce, popřípadě z činnosti jeho právních předchůdců, zahrnující jejich řádný příjem, evidenci, rozdělování, oběh, vyřizování, vyhotovování, podepisování, odesílání, ukládání a vyřazování ve skartačním řízení, a to včetně kontroly těchto činností“.*⁷¹

⁶⁸ Zákona č. 227/2000 SB., o elektronickém podpisu

⁶⁹ LAPÁČEK, J., *Jak na datovou schránku a elektronickou komunikaci s úřady*, str. 28

⁷⁰ SPISOVÁ SLUŽBA: <<http://www.spisovka3.cz/co-je-spisova-sluzba>>

⁷¹ Zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě

Spisovou službu mají povinnost vykonávat veřejnoprávní průvodci, kterými jsou: organizační složky státu, ozbrojené síly, bezpečnostní sbory, státní příspěvkové organizace, státní podniky, vysoké školy, školy a školská zařízení, zdravotní pojišťovny, veřejné výzkumné instituce a právnické osoby zřízené zákonem. Dále spisovou službu vykonávají také samosprávné celky, jako obce a kraje. Jednotlivé části výkonu spisové služby upravuje vyhláška č. 191/2009 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

Spisovou službu je možné vykonávat v listinné podobě (podací deníky) nebo v elektronické podobě za použití elektronického systému spisové služby. Veřejnoprávní průvodci vykonávají povinně tuto službu elektronicky. Dokumenty se evidují po celou dobu jejich životního cyklu, to je od přijetí až po zničení nebo předání. Jednotlivé fáze jsou: příjem dokumentu (vytvoření), evidence dokumentu (elektronický systém spisové služby nebo v agendovém informačním systému), projednávání a zpracovávání dokumentu, vyřízení dokumentu a převedení do výstupního formátu, odeslání nebo uložení dokumentu, uložení dokumentu ve spisovně po dobu skartační lhůty, zničení nebo archivace dokumentu po skončení skartační lhůty.

Dále je možné dokumenty dělit na doručený dokument, vlastní dokument, digitální dokument a analogový dokument. Jako doručený dokument se označují všechny dokumenty, které byly původně doručeny nějakou formou (elektronicky – datová schránka, elektronická pošta, elektronická podatelna, atd). Vlastní dokument vznikl z původní činnosti průvodce, nebo vznikl jako nový dokument úpravou doručeného dokumentu. Digitální dokument je takový, jehož nosičem je datový soubor nebo datová zpráva. Takovýto dokument je v daném formátu a lze jej v této formě i reprodukovat a zpracovat. Analogový dokument je takový, který má nosičem fyzické médium, nejčastěji papír (ale může to být i předmět nebo 3D objekt).

Mezi výhody spisové služby můžeme zařadit spolupráci s Ministerstvem vnitra České republiky (poskytuje metodiky, vzory, stanoviska), nejlevnější spisová služba na trhu je přes společnost blue.point Solutions, s.r.o., podpora pro datové schránky, jednoduchost a otevřenost či technická podpora.⁷²

„Aplikace otevřené spisové služby byla vytvořena ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR, Národním archivem a oblastními archivy. Společnost blue.point Solutions,

⁷² SPISOVÁ SLUŽBA: <<http://www.spisovka3.cz/co-je-spisova-sluzba>>

*s. r. o. je technickým partnerem projektu a nabízí svým zákazníkům zajištění kompletních služeb nasazení, provozu a aktualizace aplikace.*⁷³

3.4.6 Konverze dokumentů

Autorizovaná konverze dokumentů je řízena zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Technické parametry ke konverzi jsou specifikované vyhláškou č. 193/2009 Sb., o stanovení podrobností provádění autorizované konverze dokumentů. Pod pojmem konverze dokumentů si lze představit úplné převedení dokumentu z listinné formy do elektronické či naopak. Dokument, který vznikl konverzí, má stejné právní účinky, jako dosud používaná ověřená kopie.

Při konverzi z listinné do elektronické podoby zákazník přinese listinu, kterou chce konvertovat a zvolí formu výstupu. Výstup může být CD/DVD nebo zaslání do tzv. Úschovny, do které se mohou konvertované listiny zasílat, ale musejí být do tří dnů vyzvednuty.

Při konverzi z elektronické do listinné podoby, zákazník buď přinese CD/DVD nebo potvrzení o vložení dokumentu do datového úložiště – Úschovny, kam je možné ho vložit ručně nebo zaslat z datové schránky zákazníka.

Dále se konverze dělí dle funkce na autorizovanou konverzi na žádost a autorizovanou konverzi z moci úřední. Zákon udává, které dokumenty se nesmí konvertovat, je to např. občanský průkaz, cestovní doklad, zbrojní průkaz, řidičský průkaz, vojenská knížka, služební průkaz, průkaz o povolení k pobytu cizince, rybářský lístek, lovecký lístek nebo jiný průkaz, vkladní knížka, šek, směnka nebo jiný cenný papír, los, sázenka, geometrický plán, rysy a technické kresby. Konverzi mohou provádět pouze osoby k tomu způsobilé. Zákon požaduje prokázání odborné způsobilosti k provádění autorizované konverze dokumentů na žádost pouze po příslušných zaměstnancích Hospodářské komory České republiky, držitelích poštovní licence a osobách, kterým byla udělena autorizace k výkonu působnosti kontaktního místa veřejné správy. Ostatní pracovníci kontaktních míst veřejné správy (zaměstnanci státu, zaměstnanci územních samosprávných celků či notáři), jako například Czech POINTu, prokazovat způsobilost k provádění konverzí nemusí, zákon to nepožaduje.

⁷³ SPISOVÁ SLUŽBA.: <<http://www.spisovka3.cz/>>

Při konverzi dokumentu z listinné podoby do elektronické je nutné identifikovat a zaznamenávat bezpečnostní prvky, kterými byl dokument před konverzí vyznačen. Sleduje se například plastický text (trojrozměrné hodnoty), vodoznak (vkládání dodatečné informace), reliéfní tisk (vytlačení matice do hmotného nosiče), embossing (vytlačení vzoru do hloubky podkladů s použitím barvy), suchá pečeť (technika reliéfní ražby), reliéfní ražba či optický variabilní prvek.⁷⁴

Veškeré provedené konverze se označují bezodkladně ověřovací doložkou, která konstatuje shodu výstupu se vstupem a zaručuje správnost a legitimnost dokumentu. Ověřovací doložka je k dokumentu připojována automatiky systémem Czech POINT při procesu konverze a zároveň je automaticky ukládána do Úložiště ověřovacích doložek, kde je zpětně k dohledání. Každá varianta konverze obsahuje jiné informace.⁷⁵

Při převodu dokumentu do datové zprávy obsahuje ověřovací doložka: a) název subjektu, který konverzi provedl, b) pořadové číslo, pod kterým je konverze vedena v evidenci provedených konverzí, c) údaj o ověření toho, že obsah výstupu odpovídá obsahu vstupu, d) údaj o tom, z kolika listů se skládá vstup, e) údaj o tom, zda vstup obsahuje vodoznak, reliéfní tisk nebo embossing, suchou pečeť nebo reliéfní ražbu, opticky variabilní prvek nebo jiný zajišťovací prvek, f) datum vyhotovení ověřovací doložky, g) jméno a příjmení osoby, která konverzi provedla.

Při konverzi do podoby listinné obsahuje ověřovací položka: a) název subjektu, který konverzi provedl, b) pořadové číslo, pod kterým je konverze vedena v evidenci provedených konverzí, c) údaj o ověření toho, že obsah výstupu odpovídá obsahu vstupu, d) údaj o tom, z kolika listů se skládá výstup, e) datum vyhotovení ověřovací doložky, f) údaj o tom, zda byl vstup podepsán platným uznávaným elektronickým podpisem nebo označen platnou uznávanou elektronickou značkou, g) datum a čas uvedené v kvalifikovaném časovém razítku, číslo kvalifikovaného časového razítka a obchodní firmu akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb, který kvalifikované časové razítko vydal, byl-li vstup kvalifikovaným časovým razítkem opatřen, h) otisk úředního razítka, jméno, popřípadě jména, příjmení a podpis osoby, která konverzi provedla.

Subjekty, které provádějí konverzi, vedou evidenci těchto konvertovaných dokumentů a záznamy se uchovávají po dobu 10 let od provedení konverze. Záznam

⁷⁴ CZECH POINT: <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/468>>

⁷⁵ CZECH POINT: <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/470>>

v evidenci musí obsahovat tyto údaje: a) pořadové číslo, pod kterým je konverze vedena v evidenci provedených konverzí, b) datum provedení konverze, c) konkrétní označení vstupu a datum jeho sepsání, je-li datum ve vstupu obsaženo, d) údaj o uhrazení správního poplatku nebo odměny notáře (uvedení čísla dokladu, kterým byl uhrazen) nebo údaj o osvobození od správního poplatku s odkazem na právní předpis.⁷⁶

⁷⁶ Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, § 22-25

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část práce se skládá ze třech podkapitol. V první podkapitole jsou krátce charakterizovány dotčené kraje a obce, dále jsou uvedeny pokládané otázky odborníkům z obecních a městských úřadů i s poskytnutými odpověďmi o datových schránkách a následně jsou stručně zhodnoceny zjištěné výsledky. Druhá podkapitola doplňuje první o informace získané z rozhovorů s odborníky z Ministerstva vnitra ČR a ze společnosti Microsoft s. r. o. Ve třetí podkapitole jsou zjišťovány náklady na provoz datových schránek i náklady na jednu odeslanou datovou zprávu.

4.1 Výzkumné šetření

4.1.1 Charakteristika krajů a obcí

Obrázek 1: Kraje ČR

Zdroj: <<http://www.eu2009.cz/cz/czech-republic/regions/regiony-cr-328/>>

Pardubický kraj, NUTS 2 Severovýchod, je vyšší územně samosprávný celek, který zaujímá rozlohu 4519 km² a žije zde cca 516 tis. obyvatel. Průměrná hustota je 112 obyvatel/km². Nachází se zde čtyři okresy, a to okres Pardubice, Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy. Kraj sousedí na východě s Olomouckým krajem, na jihovýchodě s Jihomoravským krajem, na jihozápadě s krajem Vysočina, na západě se Středočeským krajem, na severozápadě s Královéhradeckým krajem a na severu s polským

Dolnoslezským vojvodstvím. V Pardubickém kraji je 451 obcí, z toho je 15 obcí s rozšířenou působností a 26 obcí s pověřeným obecním úřadem a z celkového počtu obcí je 38 měst. Sídlním městem kraje je statutární město Pardubice, které je zároveň největším městem kraje. Nejdelší řeka protékající krajem je Chrudimka o délce 104,4 km, největší vodní plocha je Sečská přehrada, která zaujímá 220 ha. Nejvyšší bod kraje je Kralický sněžník v nadmořské výšce 1424 m. n. m.

Koncentruje se zde průmysl, který má pestrou strukturu. Nejsilnější je všeobecné strojírenství, průmysl textilní, oděvní, kožedělní a nejvyšší podíl na celostátní produkci má průmysl chemický. Významné jsou také komerční a veřejné služby, též zemědělský sektor, kdy zemědělská půda zde zaujímá přibližně 61 % rozlohy kraje, lesy zaujímají 29 % a vodní plochy zhruba 2 %. Ekonomiku výrazně ovlivňuje to, že se region nachází v evropském železničním koridoru a je zde k dispozici i vodní a letecká doprava. Z tohoto důvodu kraj zaznamenává významný zájem zahraničních investorů, kteří využívají nabídek připravených průmyslovými zónami.

Pardubický kraj oplývá i přírodními zajímavostmi, památkami a pamětihodnostmi, jako je Chráněná krajinná oblast Železné hory, Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy, Chráněná krajinná oblast Orlické hory, oblast Polabí či masív Králického Sněžníku.

Dále jsou v tomto kraji významné architektonické památky středověkých hradů, mezi které patří hrad Lichnice, zřícenina hradu Oheb, hrad Rychmburk, hrad Košumberk, dva mohutné hrady Litice nad Orlicí a Kunětická hora i zříceniny feudálních sídel roztroušené v podhůří Železných a Orlických hor.⁷⁷

Královéhradecký kraj, NUTS 2 Severovýchod, má rozlohu 4759 km² a žije zde přibližně 554 tisíc obyvatel a průměrná hustota zalidnění je 116 obyvatel/km². Tento kraj je tvořen pěti okresy, a to okresy - Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov. Na území kraje je celkem 448 obcí, z nichž má 48 statut města a 10 statut městyse a z celkového počtu obcí je 15 obcí s rozšířenou působností a 35 obcí s pověřeným úřadem. Tento kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s významným

⁷⁷ PARDUBICKÝ KRAJ: <<https://www.pardubickykraj.cz/o-kraji-/27654?managepreview=ok&language=1&chapter=1174>>

cestovním ruchem. Největší město v tomto kraji je město Trutnov, sídelním městem kraje je statutární město Hradec Králové.⁷⁸

Konkrétně odpovědi poskytlo 9 obcí z Pardubického kraje a 1 město z kraje Královéhradeckého, které jsou charakterizovány níže v textu.

Obec Bítovany, patřící do Mikroregionu Chrudimsko. Žije zde přibližně 415 obyvatel, celková rozloha obce je 3,49 km², obec se nachází na úpatí Českomoravské vrchoviny, 10 km jihovýchodně od Chrudimi, pod obec spadá i vesnice Bítovánky.⁷⁹

Obec Orel se nachází v okrese Chrudim, na rozloze 6,44 km² žije zhruba 765 obyvatel, obec leží na úpatí Železných hor při řece Chrudimce ve vzdálenosti 5 km od Chrudimi, k obci patří i obec Tři bubny.⁸⁰

Obec Zaječice spadající pod okres Chrudim, se nachází 10 km jihovýchodně od okresního města a má zhruba 1050 obyvatel. K obci patří i vesnice Studená voda. Katastrální výměra je 12,34 km².⁸¹

V obci Miřetice žije cca 1245 obyvatel, obec se nachází též v okrese Chrudim, celková rozloha obce je 17,13 km², v současné době je tvořena osmi obcemi: Bošov, Čekov, Dachov, Dubová, Havlovice, Krupín, Miřetice, Švihov.⁸²

Město Hrochův Týnec má přibližně 2 070 obyvatel, jeho katastrální výměra je 12,5 km². Hrochův týnec se nachází na okraji Polabské nížiny a skládá se z pěti místních částí: Hrochův Týnec, Stičany, Blížňovice, Blansko a Skalice.⁸³

Město Slatiňany o rozloze 15,60 km² leží na úpatí Železných hor, přibližně 4 km od okresního města Chrudim. Žije zde přibližně 4200 obyvatel. Město má 4 městské části, a to Kochánovice, Kunčí, Škrovád a Trpišov.⁸⁴

Město Vysoké Mýto se nachází v okrese Ústí nad Orlicí, žije zde cca 12 tis. obyvatel, rozloha obce je 42,07 km². K městu patří tyto místní části: Brteč, Domoradice, Knířov a Servácov, Lhůra a Sítinka, Vanice a Feliska.⁸⁵

⁷⁸ KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ: <<http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/kralovehradecky-kraj/statisticke-udaje-108/>>

⁷⁹ OBEC BÍTOVANY: <<http://www.bitovany.cz/index.php?nid=1869&lid=cs&oid=1907201>>

⁸⁰ OBEC OREL: <<http://obecorel.cz/index.php?page=poloha>>

⁸¹ OBEC ZAJEČICE: <<http://www.zajecice.cz/index.php?nid=3705&lid=cs&oid=452171>>

⁸² OBEC MĚRETICE: <<http://www.miretice.cz/informace-o-obci/mireticky-obeznik/>>

⁸³ MĚSTO HROCHŮV TÝNEC: <<http://www.hrochuvtynec.cz/mesto-a-okoli/historie/>>

⁸⁴ MĚSTO SLATIŇANY: <<http://www.slatinany.cz/omeste.php>>

⁸⁵ MĚSTO VYSOKÉ MÝTO: <<http://mesto.vysoke-myto.cz/>>

Okresní město Chrudim, druhé největší město Pardubického kraje o rozloze 33,20 km², žije zde kolem 23 tis. obyvatel, městem protéká řeka Chrudimka. Chrudim leží cca 110 km východně od hlavního města Prahy.⁸⁶

Statutární město Pardubice se nachází v okrese Pardubice. Žije zde cca 89 tis. obyvatel na rozloze 82,655 km². Univerzitní město s Univerzitou Pardubice je desáté největší v Čechách a leží na soutoku řek Labe a Chrudimky.⁸⁷

Statutární město Hradec Králové, které se nachází v Královéhradeckém kraji, v okrese Hradec Králové, o rozloze 105,69 km², s počtem obyvatel necelých 100 tisíc, leží na soutoku řek Labe a Orlice. Město je též univerzitním městem s Univerzitou Hradec Králové, Metropolitní univerzitou Praha a Karlovou Univerzitou. Od Prahy je město vzdálené přibližně 100 km.⁸⁸

4.1.2 Hlubkové individuální rozhovory

První oddíl praktické části je zaměřen na výzkum na téma eGovernment - datové schránky, který probíhal na základě polostandardizovaných rozhovorů s odborníky, kteří s datovými schránkami pracují na jednotlivých obecních a městských úřadech v Pardubickém a Královéhradeckém kraji. Výzkum se uskutečnil během prosince 2015 a ledna 2016. Polostandardizované rozhovory umožnily získat informace nad rámec předem stanovených otázek. Obce byly vybírány dle jejich počtu obyvatel, tak aby byla v šetření zastoupena přibližně každá předem stanovená velikostní kategorie a rovněž byla zastoupena každá úroveň obecního úřadu dle rozsahu výkonu státní správy. Cílem výběru bylo získat zastoupení obcí z následujících velikostních kategorií, viz tabulka č. 1 a 2.

Tabulka 1: Velikost obcí dle počtu obyvatel

Pardubický a Královéhradecký kraj – NUTS 3	
Počet obyvatel	Početní zastoupení obcí
Do 1000	2
1001 - 10 000	4
10 001 - 50 000	2
50 001 - 100 000	2
100 001 a více	0

Zdroj: vlastní zpracování

⁸⁶ MĚSTO CHRUDIM: <<http://www.chrudim.eu/mesto/o-chrudimi/zakladni-informace.html>>

⁸⁷ MĚSTO PARDUBICE: <<http://www.pardubice.eu/o-pardubicich/informace-o-meste/geografie/>>

⁸⁸ MĚSTO HRADEC KRÁLOVÉ: <<http://www.hradeckralove.org/hradec-kralove/o-meste>>

Tabulka 2: Členění obcí dle rozsahu výkonu státní správy

Typ obecního úřadu	Početní zastoupení
Obecní úřad	6
Pověřený obecní úřad	1
Obecní úřad s rozšířenou působností	3

Zdroj: vlastní zpracování

Odborníkům byly pokládány otevřené otázky týkající se datových schránek a s tím související problematiky, které umožnily odpovídat v libovolné šíři. Níže jsou uvedeny pokládané otázky se zjištěnými výsledky od všech dotázaných obcí. Ne všechny dotázané obce byly ochotny spolupracovat a podávat informace, některé obce odpovědi na pokládané otázky neznaly.

První pokládaná otázka byla zaměřena na rok, od kterého datové schránky obce užívají k výkonu své činnosti.

Všechny dotázané obce používají své datové schránky od roku 2009, kromě obce Orel, ta ji používá až od července roku 2010. Magistrát města Pardubic svoji první testovací datovou zprávu přijal 16. 10. 2009 a první provozní datová zpráva byla přijata 19. 10. 2009. Obec Bítovany od roku 2011 využívá datovou schránku v rámci hostované spisové služby e-lite Chrudim.

Dále byly obce dotazovány, dle čeho se řídili při zakládání datové schránky. Zda založení bylo v jejich zájmu či bylo vynuceno zákonem.

Ve všech případech bylo založení datových schránek vynuceno zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

Jedna z následujících otázek se týkala uspořádání datových schránek. Obce byly dotázány, zda datové schránky považují za přehledné a logicky členěné, co by případně zjednodušili či upravili.

Jak z rozhovorů vyplynulo, datové schránky jsou pro obce přehledné a logické, zcela jim vyhovují, nic by neměnily. Pracovnice na úřadu v obci Bítovany sdělila, že pokud s datovkou pracuje v rámci spisové služby, je vše bez problémů, avšak pokud je nucena jít přímo do datové schránky, již je to náročnější, ale tato obtížnost je způsobena tím, že takto jsou datové schránky využívány výjimečně.

Další otázka se týkala problémů se zavedením datových schránek. Zda nějaký problém vznikl, jakého charakteru byl a zda přetrvává dodnes.

Magistrát města Pardubic problém v pravém slova smyslu shledal pouze dočasně, a sice s konektivitou do ISDS, jelikož tyto servery nestíhaly vyřizovat požadavky. Dnes již žádné problémy neregistrují. Město Chrudim evidovalo menší problém při zprovoznění datových schránek s helpdeskem, se změnou termínu pro ostrý provoz, s vazbami na ostatní aplikace. Všechny tyto problémy jsou už vyřešené. Obec Orel v začátcích problémy nezaznamenala, o zprovoznění se jim postarala dodavatelská firma. Obec Zaječice shledávala problém v počátcích s neustálou změnou hesla. Jakmile bylo možno zvolit si heslo trvalé, fungovaly dobře.

V jedné z dalších otázek byly obce dotázány, zda shledávají nějaký problém při užívání datových schránek pro komunikaci, případně jaký tento problém je.

Magistrát města Pardubic technické problémy neviduje, nezjišťuje, zda je druhá strana schopna datovou zprávu otevřít. Co se týče právní problematiky, zde shledává problém s uchováním zpráv z hlediska dlouhodobého, resp. zajištění autenticity dokumentu. Problematika se týká platnosti elektronického podpisu, užívání časových razítek. Má obavy i z nové problematiky vnesené nařízením EU eIDAS.⁸⁹ V obci Bítovany shledávají potíže při vyhledávání adres datové schránky příjemce, často musí adresu datové schránky na internetu vyhledat samy. Za další mínus označili zaslání neúměrného množství materiálu (např. od banky 72 stran) a celkovou konverzi a následné ověření, což je jak časově náročné tak i náročné na tisk. Ostatní dotázané obce žádné závažné technické či právní problémy nevidují. Obec Slatiňany technické problémy neshledává, ale jako problém označila situaci kdy, je-li příjemcem datové zprávy orgán veřejné moci vystupující v postavení orgánu veřejné moci, datová zpráva je doručena datumem a časem doručení do datové schránky.

⁸⁹ Budoucnost elektronického podpisu v České republice. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES, které bylo publikováno v Úředním věstníku Evropské unie dne 23. července 2014.

Následně byly obce dotázány, zda se objevuje pošta (dopisy) stále i písemně. V jakém množství, a zda ubyla zavedením datových schránek.

Magistrát města Pardubic sdělil, že v posledních třech letech tvoří listinné zásilky cca 40 % všech podání (25 % poštou, 15 % osobně), zhruba 50 % podání je dodáno do datových schránek, zbytek e-podatelnou. Listinné zásilky jsou stále doručovány a budou i nadále, protože většina fyzických osob nemá datové schránky a vždy nelze využít e-podatelnou. Obec Vysoké Mýto samozřejmě listinné zásilky též stále eviduje, ale zavedením datových schránek ubyly. Nyní se rozložení pošty pohybuje ve stejném poměru, 50:50 jak listinné, tak elektronické dokumenty. I v případě obce Mířetice se nadále písemná pošta objevuje, ale rovněž zavedením datových schránek ubyly, zde konkrétně cca o 10 %. Město Chrudim též zaznamenalo úbytek listinných zásilek, ale to pouze směrem od/k institucí/m, nikoliv od/k občanů/m.

Dále malé obce jako je Orel a Bítovany zaznamenaly výrazný úbytek listinné pošty. V papírové podobě přijde nyní minimum pošty, tu kterou nelze vložit do datových schránek. V papírové podobě docházejí např. odsouhlasené projektové dokumentace od stavebního úřadu a objemné věci. Obec Slatiňany potvrdila, že písemná pošta ubyly o 70 %, a to převážně v komunikaci s orgánem veřejné moci a právníckými osobami.

Dále byly obce dotázány, zda si myslí, že se lze na datovou schránku spolehnout, zda funguje bez výpadků.

Magistrát města Pardubic odpověděl, že se za dobu užívání datových schránek setkal přibližně dvakrát s výpadky v pracovních dnech, ostatní odstávky jsou vždy plánované na víkendy. Obec Bítovany se s výpadky systému nesešla, samostatná datová schránka funguje bez problémů, v případě, že není funkční spisová služba, odesílají dokumenty přímo přes samostatnou datovou schránku. Všechny dotázané obce považují datové schránky v dnešní podobě za spolehlivé a plně funkční, konkrétně obec Slatiňany míní, že lze uvažovat o 100 % spolehlivosti, kdy je ISDS provozován v režimu 24 x 7 (s výjimkou plánovaných odstávek).

Obcím byl pokládán i dotaz na komunikaci, zda splňují datové schránky funkci rychlejší komunikace a zda zprávy odcházejí a přicházejí bez problémů.

Rychlejší komunikace, než papírová obdoba, to bezesporu je. Na tomto faktu se shodly všechny dotázané obce. Magistrát města Pardubic doplnil poznámku, že problém bývá v povaze dokumentu. Někdy, i když by se ISDS využít nabízelo, tak jej použít nelze vzhledem k velikosti odesílané zprávy.

Odborníci z jednotlivých obcí také odpovídali na dotaz, zda jim datové schránky usnadňují práci a jakým způsobem. Obci Bítovany datové schránky práci jednoznačně usnadňují. Za největší výhody považují rychlejší a spolehlivější odeslání zpráv adresátovi a kontrolu přijetí. Při začlenění do spisové služby jsou navíc k dohledání. Magistrát města Pardubic shledává usnadnění převážně při přijetí podání – rychlejší a jednodušší než listinná zásilka (úspora cca 30 % času), vypravení zásilky – zásadně rychlejší (pouze spuštění automatického chodu, ušetřen veškerý čas oproti listinné zásilce). Vysoké Mýto rovněž shledává úsporu času, navíc i financí. Obec Slatiňany též souhlasí s usnadněním práce, po vyhledání datové schránky je pro ně odeslání jednoduché a rychlé. Oproti předchozím obcím, obec Miřetice usnadnění nezaznamenala, ale rozhodně zaznamenala rychlejší doručení, které je téměř okamžité po odeslání.

Následně byla položena otázka, zda obcím ubyla vnitropodniková papírová administrativa užíváním datových schránek.

Magistrát města Pardubic míní, že vzhledem k tomu, že většina zaměstnanců je stále zvyklá pracovat s listinnými dokumenty, tak „papírování“ spíše nebylo. Jelikož pro to ale nemají hodnotící ukazatel, nelze tento jev zhodnotit. Obec Vysoké Mýto považuje za částečně zjednodušenou evidenci spisové služby díky ISDS. Celkově ale obcím vnitropodniková administrativa nebyla, datové schránky na to nemají vliv a přehledy se v dnešní době vedou spíše elektronicky v počítačových programech, jako je Word a Excel.

Dále byly obce dotázány, jestli existuje kontrola/servis datových schránek, zda je někdo, kdo zaškoluje, jak datové schránky užívat, pomáhá, odstraňuje problémy či instaluje potřebné programy do počítačů.

Magistrát města Pardubic sdělil, že kontrola nebo servis není. Jelikož je to externí služba, servis je prováděn na straně provozovatele ISDS.

Následně bylo zjišťováno, zda zaměstnanci absolvují školení o datových schránkách, pokud ano, jak často.

Zaměstnanci Magistrátu města Pardubic absolvovali školení na konci roku 2015, tedy 6 let po platnosti používání ISDS, školení je ale zaměřeno spíše na zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, neboť datové schránky jsou pouze jedním z komunikačních kanálů pro výkon spisové služby. Menší obce byly proškoleny na začátku užívání datových schránek, žádný problém od té doby nenastal, na internetu jsou k dispozici návody, jak datové schránky obsluhovat, dle respondentů jsou logické a snadno využitelné.

Obce byly dotázány, zda dochází k fikci doručení datové schránky, a pokud ano, jak v tomto případě postupují.

Magistrát města Pardubic i obec Slatiňany v případě fikce doručení datové schránky postupují dle zákona č. 300/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tedy, nepřihlásí-li se příjemce do deseti dnů od odeslání datové zprávy, je tato zpráva považována za doručenou. Menší obce, jako obec Bítovany či Hrochův Týnec, se s fikcí nesetkaly, nemusely dosud v tomto ohledu nic řešit.

Jedna z následujících otázek se týkala doručování datových zpráv. V případech, kdy se musí pošta (dopisy, oznámení) zasílat do datových schránek přednostně, jak obce zjišťují adresy datových schránek fyzických osob (dále jen „FO“) a právnických osob (dále jen „PO“).

Takto postupují zaměstnanci Magistrátu města Pardubic: pokud nestanovuje jiný právní předpis jinak a umožňuje-li to povaha dokumentu, tak zasílá poštu přednostně do datových schránek. Adresy (ID DS) se zjišťují přímo přes aplikaci spisové služby, u FO je nutné znát jméno, příjmení a datum narození, u PO je nejlepší znát IČO. Menší obce, jako Měretice a Orel, též hledají adresy ve spisové službě, ale v mnoha případech vyhledávají volně na internetu. Obec Slatiňany též potvrzuje, že se pošta musí přednostně zasílat do datové schránky (pokud povaha dokumentu umožňuje posílání přes tyto schránky a existuje příjemce s datovou schránkou), nejčastěji zjišťují adresy datové schránky FO a PO přes IČO v obchodním rejstříku nebo v registru ekonomických subjektů ČSÚ.

Dále byla pokládána otázka na ověřování dokumentů. A to konkrétně jaký postup využívají při ověřování dokumentů přijatých datovou schránkou. A zda mohou vyčíslit přibližnou finanční výši ověření jednoho dokumentu (v případě kdy se jde na úřad s čárovým kódem).

Ověření, z jaké datové schránky dokument dorazil a další náležitosti podání, vše zajišťuje elektronický systém spisové služby. Finanční náklady lze jen těžko odhadnout, toto sdělil magistrát města Pardubic. Obec Bítovany poskytla informace, že u dokumentů, u kterých je pro obec důležité mít je ověřené, provádí konverzi přes Czech POINT s ověřením, provádí si ji sama - konverze z moci úřední. Náklady žádné nevyčísľuje. Inženýr Jiří Pešek z obce Slatiňany tuto otázku ještě doplnil informací, že autorizovaná konverze z moci úřední pro vnitřní potřebu úřadu je zdarma. Pro účely konverze z moci úřední je v systému Czech POINT vytvořeno rozhraní CzechPOINT@office.

Dále byla zjišťována finanční náročnost vedení datové schránky, obce byly dotázány, kolik například platí ročně za úložiště.

Vedení datové schránky, tedy i provoz, je ze zákona zdarma. Jako úložiště dokumentů používáme DRMS (spisovou službu). Opět tedy nelze určit částku, jelikož si úložiště řešíme vlastními silami a nikoliv službou (třeba od České pošty). Tuto informaci sdělil Magistrát města Pardubic. Město Vysoké Mýto též neviduje žádné náklady, datové zprávy ukládá v lokálním úložišti v rámci IT infrastruktury. Vesnice Bítovany již náklady eviduje, a to poplatky městu Chrudim ve výši 4.000 Kč/rok. Obec je napojena na spisovou službu tohoto města, úložiště nevyužívají. Obec Miřetice platí ročně 720 Kč/rok za datový trezor.

Poslední otázka týkající se datových schránek byla zaměřena na to, jak obce tuto schránku vnímají, zda si myslí, že se lze spolehnout na její bezpečnost, zda není šance přístupu cizí osoby, zcizení dat atd.

Zaměstnanci Magistrátu města Pardubic předpokládají, že z podstaty věci bezpečné jsou. Ale jako každý informační systém, jsou tak zabezpečené, jak jsou zabezpečené přístupové údaje. U orgánu veřejné moci se přístup řeší centrálně, přes spisovou službu a vše je dohledatelné (co, kdo, kdy, kam poslal). Ostatní dotázané obce též zastávají názor, že datové schránky jsou bezpečné, nesdílí obavy o napadení těchto schránek. Obec

Slatiňany ISDS využívá a míní, že bezpečnost je vysoká pokud uživatelé dodržují doporučenou bezpečnostní politiku, tedy složitost hesla a jeho pravidelná změna.

Dále byly obce dotázány, jestli užívají elektronický podpis a časové razítko, a zda se vyskytují nějaké problémy při jejich využívání.

Magistrát města Pardubic i město Chrudim elektronický podpis i časové razítko používají denně, problémy se nevyskytují. Město Vysoké Mýto a vesnice Orel používají ke své práci pouze elektronický podpis, též neshledávají žádný problém. Obec Bítovany též užívá pouze elektronický podpis, problém ale shledává v tom, že většina pokynů je v angličtině, dále, že platnost podpisu je pouze půl roku a tudíž musí dvakrát ročně žádat o nový podpis, aby mohl být použit na několika místech, tak aby fungovaly všechny agendy od spisové služby po sociálku. Obec Miřetice ke své činnosti nevyužívá ani časové razítko ani elektronický podpis.

V neposlední řadě byla pokládána otázka, zda obce využívají ke své práci Portál veřejné správy, pokud ano, k čemu nejčastěji.

Veškeré dotázané obce se s tímto portálem do styku dostávají, kromě obce Vysoké Mýto. Portál veřejné správy je využíván převážně k evidenci obyvatel (změny), dále pro seznamy orgánů veřejné moci, dohledání informací o Czech POINTu atp. Inženýrka Jonášová z obecního úřadu Bítovany sdělila, že Portál veřejné správy občas využívá, převážně k hledání formulářů, ale považuje tento portál za nepřehledný a složitý. Důležité formuláře jsou, dle jejího názoru, nelogicky ukryty. Dle jejího názoru, je tento portál často velice obtížně využitelný, a to z toho důvodu, že s ním jsou nuceny pracovat účetní, většinou staršího věku, které se nemají kde a s kým poradit, a neulehčuje to ani obvyklá absence IT speciality na úřadě. Obec Slatiňany tento portál též využívá, a to převážně služby pro orgánů veřejné moci, např. administraci seznamů a formuláře a odkazy.

Poslední otázka byla zaměřena na Czech POINT. A to konkrétně, zda tento portál obce ke své práci užívají, jak často a k jakým úkonům nejčastěji, a zda využívají i služeb eJustice.

Magistrát města Pardubic Czech POINT užívá k těm úkonům, k nimž je určen. Portál justice.cz využívají pro účely vyhledávání informací v rejstřících a pro vyhledávání

judikatury. Vysoké Mýto též ke své činnosti využívá Czech POINT jako kontaktní místo veřejné správy, dále czechpoint@office a agendy navázané na JIP (jednotný identní prostor). Obec Miřetice na těchto portálech zjišťují adresy bývalých občanů obce pro potřeby placení poplatků za odpad nebo pro vymáhání pohledávek dvakrát do měsíce. Obec Bítovany též tyto portály užívá. Jednak pro potřeby občanů, a to převážně pro výpisy z rejstříku trestů, jednak pro účely obce, pro kontrolu v evidenci obyvatel. Od doby, kdy obec nedostává informace od Městského úřadu Chrudim je situace komplikovanější, byla obec nucena si pořídit systém pro evidenci obyvatel přes agendu Asseco, což je pro obec Bítovany drahá záležitost.

4.1.3 Dílčí výsledky z rozhovorů

Datové schránky jsou užívané všemi dotázanými obcemi již od roku 2009, výjimečně od června 2010. Založení datových schránek obcí bylo ve všech případech na základě zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Jak vyšlo z rozhovorů s odborníky, všechny obce považují datové schránky za přehledné a logicky uspořádané. Problémy se objevovaly pouze na začátku zavádění datových schránek a týkaly se konektivity do ISDS, kdy tyto servery nestíhaly vyřizovat požadavky, dále změn termínů pro ostrý provoz, vazeb na ostatní aplikace a neustálých změn hesel. Všechny tyto problémy se ale objevovaly pouze v počátcích, již jsou odstraněny, nepřetrvávají dodnes. Komplikace se vyskytují např. v krátké platnosti elektronického podpisu či časového razítka, dále při nedostatečné evidenci adres datových schránek, kdy obce musí adresy hledat samovolně na internetu. Další komplikace se vyskytuje při odesílání objemnější zprávy, jelikož ISDS omezuje velikost odesílané zprávy. Zdá se, že tento problém byl Ministerstvem vnitra České republiky vnímán a od 1.1 2016 byl navýšen limit pro odeslání datové zprávy z 10 MB na 20 MB. Dále výsledky z rozhovorů potvrdily, že zavedením datových schránek listinné zásilky ubyly, a to v průměru o 50-70 %. V listinné podobě se objevuje pošta převážně v komunikaci s orgány veřejné moci a právníckými osobami. Obce potvrdily, že se na datové schránky lze spolehnout, odstávky jsou plánované převážně na víkendy, za dobu užívání datových schránek se obce setkaly pouze s dvěma neplánovanými výpadky v pracovních dnech. Obce se dále shodly na faktu, že datové schránky jim vykonávanou práci usnadnily. Největší výhodu shledávají v přijetí podání, což je nyní rychlejší a jednodušší nežli listinná zásilka, dále snadnější vypravení zásilky, možná částečná kontrola přijetí zprávy a některé

obce zaznamenaly i úsporu financí spojenou s užíváním těchto schránek. Vnitropodniková administrativa obcím ale nebyla, jelikož datové schránky na tento fakt nemají přímý vliv, souvisí to spíše s elektronickým systémem spisové služby (ESSL). Školení o datových schránkách proběhlo pouze na začátku zavádění této služby, dále jsou poskytovány návody a postupy přes internetový portál. V roce 2015 proběhlo další školení, to se ale netýkalo jenom datových schránek, ale celkově zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě. V případě řešení fikce doručení datové zprávy obce postupují dle zákona č. 300/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kdy nepřihlásí-li se příjemce do deseti dnů od odeslání datové zprávy do datové schránky, je tato zpráva považována za doručenu. Menší obce se s fikcí prý dosud neselekaly. Jelikož se pošta musí posílat přednostně do datových schránek těm uživatelům, kteří ji vlastní, ID DS obce hledají v aplikaci spisové služby či v systému Czech POINT, kde je pro to vytvořeno rozhraní CzechPOINT@office. Při FO musí znát jméno, příjmení a datum narození, při PO zase IČO. Ověřování datových zpráv probíhá přes elektronický systém spisové služby. Autorizovaná konverze z moci úřední pro vnitřní potřebu úřadu je zdarma, orgány veřejné moci ji mohou užívat pro výkon své působnosti. Finanční náročnost užívání datových schránek není pro obce vysoká. Provoz je ze zákona zdarma a větší obce si úložiště řeší samy, v rámci IT infrastruktury. Menší obce již nějaké poplatky evidují, buď v poplatcích jinému městu, jestliže jsou napojeny na jejich spisovou službu (cca 4.000 Kč/rok) či platba za datový trezor (cca 720Kč/rok). Dále obce sdělily, že přístupu cizích obyvatel do jejich datových schránek se neobávají, věří, že stačí dodržovat doporučenou bezpečnostní politiku, tedy složitost hesla a jeho pravidelná změna. Elektronický podpis využívá většina dotázaných obcí, časové razítko pouze Magistrát města Pardubic. Dále obce ke své práci užívají Portál veřejné správy, a to převážně k evidenci obyvatel, pro seznamy orgánů veřejné moci, dohledání informací o Czech POINTu, k dohledávání formulářů a odkazů. Tento portál se již ale neobešel bez kritiky, menším obcím přijde nepřehledný a složitý systém uspořádání, formuláře jsou nelogicky zařazené. Dále obce používají portál Czech POINT a to převážně, jako kontaktní místo veřejné správy, CzechPOINT@office nebo zde zjišťují adresy bývalých občanů obce pro placení poplatků či vymáhání pohledávek, dále pro potřeby občanů jako jsou výpisy z Rejstříku trestů.

4.2 Rozhovor s odborníky z MVČR a ze společnosti Microsoft s.r.o.

V únoru 2016 proběhl individuální rozhovor s referentem Ondřejem Smetanou, odborníkem na ISVS z odboru eGovernment Ministerstva vnitra České republiky. Zprvu byly sděleny data, od kterých jsou datové schránky pro koho povinné, a to od roku 2009 ze zákona subjekty v obchodním rejstříku, orgány veřejné moci a insolventní správce, od roku 2012 pro advokáty a daňové poradce. OSVČ mají datovou schránku na žádost.

I Ministerstvo vnitra potvrzuje bezproblémový chod informačního systému datových schránek, tak jako obce. Neevidují žádný vážný problém, který by ohrozil funkčnost systému. Byly potvrzeny pravidelně prováděné bezpečnostní odstávky, které probíhají zpravidla o víkendech. Též Ministerstvo neviduje zásadní poznatky negativního charakteru od obcí.

Financování datových schránek je zabezpečeno ze státního rozpočtu, kapitola všeobecná správa, 605 milionů Kč od roku 2013, limit je 200 milionů datových zpráv na tento paušál.

Dále byly poskytnuty informace o připravovaných novinkách, například o nařízení eIDAS a elektronickém občanském průkazu (dále jen „eOP“), které do budoucna přinesou mnohem větší možnosti, než byly doposud. Dojde ke zjednodušení komunikace s úřady, majitelé eOP budou moci získávat informace, které jsou o nich uvedeny v ROB, daňovém portálu a dalších úředních systémech. Lidé s portály veřejné správy budou moci komunikovat pomocí takzvaného autorizačního certifikátu, který bude každý čip v eOP obsahovat. Ověřování totožnosti by mělo být jednodušší a šlo by provést nejen na úřadě, ale i na dálku. Elektronický podpis dovolí také podepisování soukromoprávních dokumentů. Nové funkce by měly snížit riziko zneužití dokladů. Výměna by neměla být povinná u OP bez čipů na eOP s čipy. První občanky s čipem začaly úřady vydávat v lednu 2012 a za celý rok potom úřady vydaly přes 14 000 průkazů s čipem. V dalších letech už zájem o tyto občanské průkazy klesal. Občanky v podobě kreditní karty nahradily starší formáty. Zmizely z nich údaje o dětech, o manželovi, manželce, partnerovi nebo partnerce a libovolně na nich může být uveden akademický titul. Od ledna 2012 mohou občanský průkaz vlastnit i děti mladší patnácti let.

Při konzultaci datových schránek s odborníkem Václavem Koudele ze společnosti Microsoft s.r.o. z oddělení eGovernment, bylo poukázáno na některé nedostatky u datových schránek. První otázkou je, zda se obcím ve všech případech chce zjišťovat, zda má dotyčný, kterému mají zasílat poštu, datovou schránku. Odpověď sice nezazněla, ale dle položené otázky, je jasné, že obce nezjišťují ve všech případech, zda adresáti vlastní datovou schránku. Dále bylo poukázáno na důvěru lidí v datové schránky, sice se datové schránky šíří postupem času mezi FO i PO, ale celkový marketing je malý, nebuduje se důvěra FO v tyto schránky. Dalším problémem je fakt, že FO mají falešné zdání, že fikce doručení zprávy nastává pouze při vlastnění datových schránek, což je častý důvod, proč si tyto schránky nechtějí založit. Tudiž i v tomto případě chybí marketing, který by tyto fámy vyvrátil. V neposlední řadě byl zmíněn fakt, že momentálně elektronizace stagnuje, není posouvána dál, aby se ulehčovala práce jak FO a PO, tak orgánům státu.

4.3 Náklady na datové schránky

Za dva roky (k 1. 8. 2011) bylo přes datové schránky odesláno přes 50 milionů datových zpráv. Každý pracovní den odeslali tyto uživatelé přes 130 tisíc datových zpráv a tento počet se neustále zvyšoval. A tak, jak potvrdily obce i Ministerstvo vnitra, užíváním datových zpráv se ušetřilo 500 milionů Kč oproti listinné komunikaci. Ale i tyto datové zprávy nejsou zadarmo, již dříve byla cena za jednu odeslanou datovou zprávu stanovena na 17,90 Kč s DPH, při překročení hranice 33 milionů datových zpráv se cena měla snížit na 15,90 Kč s DPH. Dne 29. června 2009 byl podepsán dodatek ke smlouvě mezi Českou poštou a Ministerstvem vnitra České republiky, ve kterém se cena zprávy mění až od prvního dne následujícího kalendářního čtvrtletí, kdy cena za zprávu měla klesnout až od 1. dubna 2011. Tento dodatek je sice výhodný pro Českou poštu, ale pro Ministerstvo vnitra, tedy státní kasu, to znamená v době úspor zvýšené výdaje v řádu několika milionů. Jubilejní 33. miliónová zpráva prošla systémem 28. ledna 2011, ale snížení ceny se projevilo ve skutečnosti až po odeslání 37 milionů datových zpráv, když vezmeme v potaz, že se v průměru měsíčně pošle před ISDS přes 2 miliony zpráv. Za provoz ISDS platí Ministerstvo vnitra, dle dalšího dodatku ke smlouvě, České poště měsíční „provozní paušál“ ve výši 15 milionů Kč (+ další služby spojené s provozem).⁹⁰ Viz. tabulky č. 3 a 4.

⁹⁰eGOV.CZ: <<http://www.egov.cz/clanky/datove-schranky-po-2-letech-naklady-na-provoz-pres-12-miliardy>>

Tabulka 3: Odhad nákladů na provoz datových schránek - cena za zprávu

Počet odeslaných datových zpráv v mil.	Cena za zprávu v Kč	Náklady v mil. Kč
0 - 37	17,90	662,3
37-50	15,90	206,7
50-250	15,90	3180

Zdroj: vlastní zpracování dle eGov.cz: <<http://www.egov.cz/clanky/datove-schranky-po-2-letech-naklady-na-provoz-pres-12-miliardy>>

Tabulka 4: Odhad nákladů na provoz datových schránek - celková cena za provoz

"Paušál" za měsíční provoz	Doba provozu	Doba provozu (v měsících)	Náklady (v mil. Kč)	Počet odeslaných zpráv (v mil.)
15 mil. Kč	1. 7. 2009 - 1. 8. 2011	25	375	50
	1. 7. 2009 - 26. 2. 2015	68	1020	250

Zdroj: vlastní zpracování dle eGov.cz: <<http://www.egov.cz/clanky/datove-schranky-po-2-letech-naklady-na-provoz-pres-12-miliardy>>

Abychom zjistili celkové náklady na provoz datových schránek k 1. srpnu 2011, nejprve byla vynásobena částka za paušální měsíční provoz ve výši 15 mil. Kč/měsíc s 25 měsíci provozu, tato částka činí 375 mil. Kč. K této hodnotě byly dále přičteny náklady za 37 mil. odeslaných datových zpráv při ceně 17,90 Kč za jednu zprávu a náklady za dalších 13 mil. odeslaných zpráv při snížené ceně ve výši 15,90 Kč za zprávu. Celkové náklady jsou ve výši 1,244 mld. Kč.

Při celkových nákladech na provoz ve výši 1,244 miliardy Kč a počtu odeslaných datových zpráv 50 milionů tedy vychází cena za jednu datovou zprávu v průměru na 24,88 Kč.

Stejným postupem byly zjištěny i celkové náklady za provoz datových schránek k 26. únoru 2015, kdy se jejich výše pohybuje okolo 5,069 miliard Kč.

Při těchto celkových nákladech na provoz a 250 milionech odeslaných datových zpráv, se cena za jednu datovou zprávu pohybuje okolo 20,27 Kč. Denně se odešle již přes 300 tisíc zpráv, měsíčně to činí přes 6 milionů

V lednu 2015 odeslali uživatelé datových stránek rekordní počet zpráv, a to přesně 6 612 513, což bylo o 171 tisíc zpráv více než doposud v nejúspěšnějším měsíci říjnu roku 2014. Zvýšené odesílání počtu datových zpráv nečiní pouze orgány veřejné moci, ale rostoucí trend se zaznamenal především u PO a FO. V lednu 2015 bylo 74 % zpráv odesláno ze schránek orgánů veřejné moci a 26 % zpráv ze schránek právnických a fyzických osob a podnikajících fyzických osob. Celkově již bylo zřízeno přes 630 tisíc datových schránek. Průměrná úspěšnost doručení přihlášením dosahuje 99 %, tzn., že pouze 1 % datových zpráv si uživatelé nepřečtou do deseti dní od dodání.⁹¹

K porovnání zda se datovými zprávami šetří finance veřejného sektoru je níže uvedena tabulka č. 5: Základní ceny doporučeného psaní České pošty. Když budeme počítat se standardní velikostí zásilky do 50g a při odesílání více jak 10 ks a zároveň s doplňkovou službou – dodání do vlastních rukou, se částka za jeden odeslaný dopis pohybuje okolo 39 Kč.

Tabulka 5: Základní ceny doporučeného psaní České pošty

Hmotnost	Základní cena	Cena se zákaznickou kartou		Dodání do vlastních rukou
		Úroveň slevy: při podání 1-9 ks	Úroveň slevy: při podání 10 a více ks	
50 g - standard	34 Kč	33 Kč	31 Kč	8 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle České Pošty: <<https://www.ceskaposta.cz/sluzby/psani/cr/doporucene-psani>>

Cena za jednu datovou zprávu odeslanou z datových schránek se momentálně pohybuje okolo částky 20,27 Kč, při odesílání papírové zásilky při standardní velikosti se cena vyšplhala přibližně k ceně 39 Kč. Dle tohoto porovnání lze určit, že datové schránky přes datové zprávy vydávané finance veřejného sektoru snižují.

⁹¹ ČESKÁ POŠTA: <<https://www.ceskaposta.cz/-/pres-datove-schranky-bylo-odeslano-250-milionu-zprav>>

5 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ A DOPORUČENÍ

Z nastudované problematiky a z individuálních rozhovorů s odborníky z veřejné správy na téma eGovernment celkově vyplývá, že tento projekt je pro moderní dobu a udržení kroku s rozvinutými státy nezbytný, a tak je potřeba naplnit jeho požadavky. Otázkou ale je, zda je toho naše veřejná správa schopná.

Nejvyšší kontrolní úřad (dále jen „NKÚ“) v polovině roku 2015 zjistil, že 7 z 8 stanovených cílů nebylo naplněno, a tedy k efektivnější veřejné správě a snížení nákladů na administrativu nebylo přispěno. Prostředky na tyto projekty, tak byly využity neúčelně, což NKÚ vyhodnotil jako porušení rozpočtové kázně ve výši 226,6 milionů Kč. Naprosto zde chyběla vazba mezi projektem a cílem strategie, což je pro úspěšné plnění strategie klíčové. Dále se objevovala absence odpovědného orgánu za určité aktivity a neustálé delegování těchto povinností.⁹²

Následně se naskytuje otázka, proč v digitální oblasti tak zaostáváme. Je Česká republika schopna udržet krok například s Estonskem, kde je možné elektronicky řešit svatby, rozvody či prodeje majetku, veškerá komunikace se státem probíhá on-line prostřednictvím elektronické občanky ID-card i její mobilní verze Mobile-ID, odesílání daní je, dle oficiálních údajů, otázkou tří minut, elektronické volby představují dvou a půl násobnou úsporu (možnost volit i z jiných zemí), digitální podpisy ušetří 2 % HDP ročně, efektivita policie narostla o 50 % a elektronické recepty o třetinu snížily fronty ve zdravotnických zařízeních. Bohužel Česko je proti tomu tzv. offline, naše služby se vyvíjejí podstatně pomaleji.⁹³

Když se na problematiku nahlédne konkrétněji, ze studovaných podkladů vyplývá, že jednotlivé složky českého eGovernmentu, jako je například Czech POINT či datové schránky, již spolehlivě fungují. Celková elektronizace veřejné správy a propojení veškerých složek je dobrá myšlenka, realizace ale vážne. Vše stojí na sdílených datech o občanech České republiky, které jsou uloženy v základních registrech (např. ROB, ROS, RÚIAN). Toto sdílení neprobíhá bez obtíží. Informace o občanech byly transportovány z již starého informačního systému evidence obyvatel, kde chyběla aktuální a jednotná data, z nichž řada, dle profesora Ing. Vladimíra Smejkal, CSc., LL.M., byla dokonce

⁹² ČESKÉ NOVINY: <<http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/nku-stat-neeaktivne-vynalozil-230-mil-na-sve-zefektivneni/1232671>>

⁹³ ISVS.CZ: <<http://www.isvs.cz/v-digitalni-oblasti-proste-zaostavame/>>

založena v rozporu s Ústavou, protože vedení některých informačních systémů nemělo zákonné zmocnění a přesto byly provozovány. Úředníkům absencí platných dat vznikají velké překážky ve výkonu jejich práce. Při potřebě najít si aktuální informace např. o občanu, který se odstěhoval z města, informace o nesvéprávných občanech či příjmení ženy za svobodna, se úředník dostává do nelehké situace. Dle sdělení jednoho z respondentů je užívání rodných čísel pro identifikaci téměř nemožné. Z toho plyne, že je zde absence jednoznačného identifikátoru občana. Je tedy nutné doplnit základní registry aktuálními informacemi o občanech, aby bylo přispěno alespoň k částečnému naplnění cílů a celkově méně problémovému chodu eGovernmentu.

Dále budou uvedeny další dvě nesrovnalosti, které se ukázaly z rozhovorů s odborníky. Jako první problém se jeví zachování autentičnosti přijatých dokumentů. Menší obce, ve většině případů, nevyužívají cloudové úložiště soukromých poskytovatelů, které by jim tuto autentičnost zaručilo, a to z důvodu vysoké finanční náročnosti. Jediné možné řešení je zaevidování a vytištění každého přijatého dokumentu a následné uchování v listinné podobě. Poté se ale naskytuje otázka, jak tyto obce budou postupovat např. při přijetí dokumentu ze stavebního úřadu, když nedojde ke konverzi a tento dokument zůstává v datových schránkách uložen pouze po určitý čas (expiruje certifikát), následně je smazán a v budoucnu, při potřebě tento dokument doložit, nastává problém v podobě absence úředně ověřeného dokumentu. Řešení tohoto problému nemůže rozhodně přijít od úředníků z menších obcí, kteří pro to nemají odpovídající vzdělání (ve většině případů) ani nemají kompetence. Odpovědnost padá na IT specialisty veřejné správy. Jako možné řešení se navrhuje státem poskytované bezplatné internetové úložiště pro přijatá data, alespoň v minimální kapacitě, jelikož tyto malé obce volnými financemi neoplývají a pronajímání těchto služeb je pro ně momentálně velice nákladné.

Druhým problémem se dá nazvat omezená časová platnost elektronického podpisu a časového razítka. Přitom tento problém dle profesora Ing. Vladimíra Smejkal, CSc., LL.M. řešení má. Bylo by možné využít tzv. dynamický biometrický podpis, který je realizován, jako klasický vlastnoruční podpis, ale je zaznamenávána i jeho rychlost, dynamičnost, zrychlení atd. A s naprosto stoprocentní spolehlivostí můžeme znalecky dokázat, kdo se podepsal. Dle názoru výše zmíněného profesora Smejkal, důvodem, proč se dynamický biometrický podpis stále nezavedl, by mohl být fakt, že Ministerstvo vnitra

vlastní majetkovou účast prostřednictvím Státní tiskárny cenin v První certifikační autoritě, která je svázána s podpisy kryptografickými.⁹⁴

Dále se naskytují otázky, zda je celkový marketing eGovernmentu dobře zvolen a zda je využíváno jeho služeb, jestli se informace o eGovernmentu dostávají k obyvatelstvu ve „stravitelné formě“, a ti jim rozumí a umí je využít. Bohužel i zde nenajdeme jednoznačně kladnou odpověď. Dle průzkumu, který provedly Marketingové noviny v roce 2008 povědomí o eGovernmentu nemělo plných 57 % lidí, tito lidé zaškrtnuli odpověď: „Pojem o eGovernmentu nemám, nikdy jsem o něm neslyšel“. Je namístě doufat, že toto procento kleslo, i když lze předpokládat, že ne o moc, jelikož pozitiva a možnosti poskytované složkami eGovernmentu nejsou prozatím v dostatečném množství k nalezení ani na internetu, ani na úřadech.⁹⁵

Dle Jana Macháčka z internetového deníku Česká pozice se za hlavní nedostatek jeví nedostatečná kvalita státní správy. Jednak je zde neochota zúčastněných pohnout se stejným směrem, stále velké personální zásahy a rovněž i neustálé výjimky a zdlouhavá řešení každého problému. Jako největší brzdu spatřují odborníci neschopnost správného a kvalitního řízení státu jako celku i jeho institucí odděleně. Problém není zaznamenáván v nedostatečných nápadech, inovativnosti či nedostatečných znalostech. Naopak většina státních úředníků je individuálně velmi schopná a vzdělaná, bohužel ale jako celek to už nefunguje.⁹⁶

K závěru bude ještě poukázáno na to, zda si je současná vláda vědoma toho, že eGovernment je součástí veřejné správy. Dle informací sdílených profesorem Ing. Vladimírem Smejkaem, CSc., LL.M., existuje vedle Rady vlády pro informační společnost ještě Rada vlády pro veřejnou správu. I příslušné kompetence jsou na Ministerstvu vnitra nepřesné.⁹⁷

Oproti tomu, že lze Českou republiku zařadit mezi nadprůměrné země ve využívání moderních technologií a internetu, je velice pozastavující, že pokud jde o elektronické

⁹⁴ PRÁVNÍ PROSTOR: <<http://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/k-egovernment-svaty-gral-nebo-cerna-dira-ii>>

⁹⁵ MARKETINGOVÉ NOVINY: <http://www.marketingovenoviny.cz/marketing_5991/>

⁹⁶ ČESKÁ POZICE: <http://ceskapozice.lidovky.cz/debata-jana-machacka-zaostavani-v-e-governmentu-neprekvapuje-p56-/debata-jana-machacka.aspx?c=A160302_183922_machackova-debata_lube>

⁹⁷ PRÁVNÍ PROSTOR: <<http://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/k-egovernment-svaty-gral-nebo-cerna-dira-ii>>

vládnutí, tedy eGovernment, tak se Česko rok od roku propadá stále hlouběji a již patříme z tohoto hlediska k nejhorším zemím vůbec.

Možným řešením by bylo zřízení odpovědného orgánu za eGovernment, který by vše koordinoval, kontroloval a zároveň legislativně vymáhal budování a provozování eGovernmentu v jednotlivých resortech. Např. zřízení orgánu na úrovni ministerstev, politici manažeři nebo manažeři politici, kteří by dohlíželi na účelné čerpání finančních prostředků užívaných pouze na předem stanovené hlavní i vedlejší cíle propojené rámcovou strategií tak, aby se předešlo i duplicitním projektům. Dále by bylo velice přínosné, kdyby byly stanoveny reálné cíle na základě představ, jak eGovernment představit a dále rozvíjet, dotáhnout k dokonalosti již vymyšlené projekty, zprovoznit eLegislativu, eSbírku, eHealth atd. Vzít si příklad ze zemí, kde je eGovernment na vysoké úrovni, následovat jejich kroky. Začít nahlížet na eGovernment, jako na důležitý systém, který je pro moderní dobu nutností a je potřebný pro udržení kroku s ostatními rozvinutými zeměmi. Správným zaváděním, řízením a šířením eGovernmentu do společnosti by došlo k rozvoji státu, a to Česká republika z tohoto hlediska nutně potřebuje jak pro sebe a své občany, tak pro lepší jméno ve světě.

6 ZÁVĚR

Tato diplomová práce měla za cíl zjistit aktuální stav českého eGovernmentu. Nejprve byla pozornost věnována datovým schránkám, kde z individuálních hloubkových rozhovorů s odborníky na datové schránky z obecních a městských úřadů vyplynulo, že tento projekt již za svoji sedmiletou historii odstranil převážnou část problémů, uživatelé v podobě obcí, jsou s datovými schránkami spokojeni a věří v jejich bezpečnost. Bylo potvrzeno, že zavedením datových schránek došlo k úbytku listinných zásilek, celkový proces komunikace se zjednodušil a zrychlil. Komplikace, které se nadále vyskytují, jsou zaznamenávány z hlediska krátkodobé platnosti elektronického podpisu a časového razítka, dále i v nemožnosti odesílat objemnější datové zprávy, jelikož má ISDS omezení na velikost odesílaných dat.

Aby se dalo posoudit, zda datové schránky přispěly k šetření financí veřejné správy, byla zpracována nákladovost datových schránek i jednotlivých datových zpráv. Podle získaných informací jedna datová zpráva stojí veřejný sektor přibližně 20,27 Kč, při odesílání listinných zásilek se cena na jeden doporučený dopis pohybuje okolo 39 Kč. Lze tedy říci, že datové schránky finance šetří, a to skoro o polovinu.

K ucelení získaných informací byl závěrem proveden rozhovor s odborníkem z Ministerstva vnitra, který rovněž potvrdil, že problémy u datových schránek již neevoluují, uživatelé v podobě obcí si na nic nestěžují. Ministerstvo věří, že tento trend zůstane zachován.

Při porovnávání jednotlivých složek eGovernmentu byl zjištěn fakt, že vše závisí na dostatečných a aktuálních informacích poskytovaných základními registry. Samostatné projekty fungují, ale jejich celkové propojení vázne.

7 z 8 stanovených cílů eGovernmentu nebylo doposud naplněno, finanční prostředky na tyto projekty byly tedy využity neúčelně a NKÚ to vyhodnotil jako porušení rozpočtové kázně ve výši 226,6 milionů korun. Jednoduše přijetím eGovernment Actu budování systému u nás skončilo.

Následně byla pozornost zaměřena na celkový stav eGovernmentu v České republice, nebyly však zjištěny kladné poznatky. Česko se nachází až na 27 místě v zavádění eGovernmentu ze všech členských zemí EU. Za námi se již nachází pouze Rumunsko, lídrem je Estonsko. V rozporu s tím, že jsme na předních příčkách v Evropě ve využívání internetu, nedaří se Česku např. zavádět elektronickou identitu, rychle zakládat

firmy, komunikovat s úřady, zavést elektronickou občanku. I když to vypadá, že jistá reforma již probíhá, bude pravděpodobně ještě velmi dlouho trvat, než se Česká republika dostane tam, kam je potřeba. A aby byly zaznamenány pozitivní změny, je nutné zkvalitnit i celkový marketing tohoto systému, zvýšit povědomí a vyvolat zájem o nabízené služby.

Dle odborníků jsou nedostatky spatřovány především v nekvalitní veřejné správě a v neochotě a nezájmu vlády rozvíjet český eGovernment. Za špatné shledávají nejednotné řízení státu jako celku i jednotlivých jeho částí, probíhají zde neustále změny a výjimky a tento nestabilní systém nepřináší pozitiva.

Jako možné zlepšení bylo navrženo zřízení odpovědného orgánu, který by český eGovernment koordinoval, kontroloval a legislativně vymáhal jeho budování a provozování. Pro přínosné fungování je nutné si nejprve vymezit přísná pravidla na stanovování cílů a strategií, pro účelné čerpání finančních prostředků a předcházení duplicitním projektům. Zprvu je ale nutné si stanovit, jak chceme eGovernment rozvíjet, jaké služby poskytovat a kam celkově směřovat. Bylo by možné řídit se vyspělými zeměmi EU s dobře fungujícím eGovernmentem. Inspiraci je možné čerpat z jejich úspěšných projektů a zaměřit se na ta místa, kde Česko potřebuje postupovat dopředu.

V úvodu práce byla položena výzkumná otázka: „E-Government se nadále rozvíjí a poskytuje širší služby veřejnosti, datové schránky fungují spolehlivě, přinesly usnadnění práce administrativním pracovníkům, obcím ubyly listinné/papírové zásilky a zároveň došlo k ušetření financí veřejné správy.“

První část výzkumné otázky nebyla potvrzena, u eGovernmentu není zaznamenávána jednoznačná snaha se nadále rozvíjet a poskytovat širší služby veřejnosti, český eGovernment v porovnání s ostatními státy EU není na kvalitní úrovni a dochází ke stagnaci jeho rozvoje.

Druhou část výzkumné otázky je ale možné na základě zjištěných informací potvrdit, datové schránky spolehlivě fungují, přinesly usnadnění práce pracovníkům ve veřejné správě, obcím ubyly listinné zásilky a rovněž bylo potvrzeno, že zavedením užívání datových zpráv dochází k šetření financí v porovnání s užíváním doporučených listinných zásilek.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

7.1 Odborná literatura

- BUDIŠ, Petr. HŘEBÍKOVÁ Iva. *Datové schránky: fungování, doručování, bezpečnost, návody*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2010, 287 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-617-4.
- HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, xxxiv, 792 s. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7179-254-3.
- HENDRYCH, Dušan. *Správní věda: teorie veřejné správy*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 242 s. ISBN 978-80-7478-561-0.
- HORZINKOVÁ, Eva. NOVOTNÝ Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, 233 s. ISBN 978-80-7380-263-9.
- KINDL, Milan, KRAMÁŘ, Květoslav, RAJCHL, Jiří, TALECKÝ, Daniel. *Základy správního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 9788073800116.
- LAPÁČEK, Jiří. *Jak na datovou schránku a elektronickou komunikaci s úřady*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2012, 197 s. ISBN 978-80-251-3680-5.
- LECHNER, Tomáš. *Elektronické dokumenty v právní praxi*. Praha: Leges, 2013, 255 s. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-41-0.
- LIDINSKÝ, Vít. *E-Government bezpečně*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 145 s. ISBN 978-80-247-2462-1.
- MATES, Pavel. *E-government v českém právu*. Praha: Linde Praha a.s., 2006, 244 s. ISBN 80-7201-614-8.

MATES, Pavel, SMEJKAL Vladimír. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. 2., podstatně přeprac. a rozš. vyd., V nakl. Leges vyd. 1. Praha: Leges, 2012, 464 s. Teoretik. ISBN 978-80-87576-36-6.

MINISTERSTVO VNITRA ČR, ve spolupráci s kraji. *Dopady spuštění základních registrů na subjekty územní samosprávy*. CORTIS Consulting s.r.o., 2012, 86 s.,

SMEJKAL, Vladimír, VALÁŠEK, Michal Altair. *Jak na datové schránky: praktický manuál pro každého*. Praha: Linde Praha, 2012, 197 s. ISBN 978-80-86131-80-1.

ŠČERBA, Tomáš. Niekoľko úvah nad zákonom č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. *Právní rozhledy*. 2009, roč. 17, č. 1, 21. s. ISSN 1210-6410

ŠPAČEK, David. *EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2012, xix, 258 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-261-8.

ZOURIDIS, Stavros, THAENS, Marcel. *Reflections on the Anatomy of E-Government. In: The Information Ecology of E-Governmen.: E-Government as Institutional and Technological Innovation in Public Administration*, Amsterdam: IOS Press, 2005, ISBN 1-58603-483-9

WOODWARD, Richard. *The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)*. New York, NY: Routledge, 2009. Global institutions series. ISBN 020387577X.

7.2 Právní předpisy

Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu.

Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě.

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

7.3 Internetové zdroje

CZECH POINT. *Co je Czech POINT* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. 2016 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/22>>

CZECH POINT. *Seznam Czech POINTů* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. 2015. [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/62>>

CZECH POINT. *Czech POINT na zastupitelských úřadech* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. 2015 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/61>>

CZECH POINT. *Ověřovací doložka* [online]. Ministerstvo vnitra ČR, 2015 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <http://www.czechpoint.cz/web/?q=node/470>

ČESKÁ POŠTA. *Doporučené psaní* [online]. 2016 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <<https://www.ceskaposta.cz/sluzby/psani/cr/doporucene-psani>>

ČESKÁ POŠTA. *Přes datové schránky bylo odesláno 250 milionů zpráv* [online]. Matyáš Vitík, 2015 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <<https://www.ceskaposta.cz/-/pres-datove-schranky-bylo-odeslano-250-milionu-zprav>>

ČESKÁ POZICE. *Informace pro svobodné lidi: Zaostávání v e-Governmentu nepřekvapuje* [online]. 2016 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://ceskapozice.lidovky.cz/debata-jana-machacka-zaostavani-v-e-governmentu-neprekvapuje-p56-/debata-jana-machacka.aspx?c=a160302_183922_machackova-debata_lube>

ČESKÉ NOVINY. *NKÚ: Stát neefektivně vynaložil 230 mil. na své zefektivnění* [online]. 2015 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <<http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/nku-stat-neefektivne-vynalozil-230-mil-na-sve-zefektivneni/1232671>>

- ČESKÝ KRUMLOV. *Co je eGovernment a eGON CENTRUM* [online]. 2013 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <http://obcan.ckrumlov.info/docs/cz/co_je_egovernment_a_egon_centrum.xml>
- ČSU. *Český statistický úřad České republiky: Portál veřejné správy* [online]. [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/portal_verejne_spravy_kapitola_4_verejna_sprava/\\$File/43.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/portal_verejne_spravy_kapitola_4_verejna_sprava/$File/43.pdf)>
- E-GOV.CZ. *Nezávislý informační portál: Slovník pojmů - eGovernment* [online]. 2014 [cit. 2015-12-28]. Dostupné z: <<http://www.egov.cz/slovník-pojmu/e>>
- E-GOV.CZ. *Nezávislý informační portál: Datové schránky po 2 letech – náklady na provoz přes 1,2 miliardy* [online]. 2014 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://www.egov.cz/clanky/datove-schranky-po-2-letech-naklady-na-provoz-pres-12-miliardy>>
- eGOVERNMENT. *Pojem eGovernment* [online]. 2010 [cit. 2016-01-17]. Dostupné z: <<http://egovernment.euweb.cz/>>
- eGOVERNMENT. *KIVS* [online]. Zdeňka Nohavková. 2010 [cit. 2016-01-08]. Dostupné z: <<http://egovernment.euweb.cz/3.html>>
- EU2009.CZ. *Regiony ČR* [online]. 2011 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <<http://www.eu2009.cz/cz/czech-republic/regions/regiony-cr-328/>>
- HRADEC KRÁLOVÉ. *Základní informace o městě* [online]. 2016 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.hradeckralove.org/hradec-kralove/o-meste/>
- ISVS.CZ. *Zpravodajství a služby z oblasti ISVS a eGovernmentu: V digitální oblasti prostě zaostáváme* [online]. Redakce ISVS.cz. 2015 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.isvs.cz/v-digitalni-oblasti-proste-zaostavame/>

JUSTICE. *Info data: statistika a výkaznictví* [online]. Ministerstvo spravedlnosti ČR. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <<http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html>>

JUSTICE. *Justice.cz. Oficiální server českého soudnictví* [online]. Ministerstvo vnitra ČR. 2014 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/Uvod.aspx>>

KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ. *O kraji* [online]. 2013 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <<http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/kralovehradecky-kraj/statisticke-udaje-108/>>

MARKETINGOVÉ NOVINY. *eGovernment nám zjednoduší život, říkají internetoví uživatelé v ČR* [online]. 2008 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <http://www.marketingovenoviny.cz/marketing_5991/>

MĚSTO HROCHŮV TÝNEC. *Město a okolí* [online]. 2015 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <<http://www.hrochuvtynek.cz/mesto-a-okoli/historie/>>

MĚSTO CHRUDIM. *Základní informace* [online]. 2013 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <<http://www.chrudim.eu/mesto/o-chrudimi/zakladni-informace.html>>

MĚSTO SLATIŇANY. *O městě* [online]. 2015 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <<http://www.slatinany.cz/omeste.php>>

MĚSTO VYSOKÉ MÝTO. *O městě* [online]. 2012 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <<http://mesto.vysoke-myto.cz/>>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Efektivní veřejná správa: Datové schránky* [online]. 2012. [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-datove-schranky.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Efektivní veřejná správa: Otevřená data* [online]. 2015. [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/otevrena-data.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Efektivní veřejná správa: Portál veřejné správy* [online]. 2015 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/portal-verejne-spravy.aspx>>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Efektivní veřejná správa: Projekty - eGon* [online]. Ministerstvo vnitra ČR, 2015 [cit. 2016-12-28]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/egon-66.aspx>>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *eGovernment: Ministerstvo vnitra představilo Klaudii, nový symbol eGovernmentu* [online]. 2012 [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-predstavilo-klaudii-novy-symbol-egovernmentu.aspx>>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *eGovernment: Projekty - KIVS* [online]. 2015 [cit. 2016-01-08]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=21730580&docType=ART>>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Moderní úřad: Elektronický podpis* [online]. 2015 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/informace-k-pouzivani-elektronickeho-podpisu.aspx>>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Moderní úřad: Stupně otevřenosti otevřených dat* [online]. 2015 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/stupne-otevrenosti-otevrenych-dat.aspx>>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Moderní úřad: Základní registry* [online]. 2015 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-zakladni-registry.aspx>>

- MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Moderní úřad: Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu* [online]. 2012 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/zakon-c-227-2000-sb-o-elektronickem-podpisu.aspx>>
- OBEC BÍTOVANY. *O obci* [online]. 2016 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <<http://www.bitovany.cz/index.php?nid=1869&lid=cs&oid=1907201>>
- OBEC MĚŘETICE. *Informace o obci* [online]. 2016 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <<http://www.miretice.cz/informace-o-obci/mireticky-obeznik/>>
- OBEC OREL. *Oficiální stránky obce Orel: Poloha* [online]. 2011 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <<http://obecorel.cz/index.php?page=poloha>>
- OBEC ZAJEČICE. *Oficiální stránky obce Zaječice: Stručná historie obce Zaječice* [online]. 2015 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <<http://www.zajecice.cz/index.php?nid=3705&lid=cs&oid=452171>>
- OPENDATA.CZ. *Otevřená datová infrastruktura: Iniciativa za otevřenou datovou infrastrukturu* [online]. 2014 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://opendata.cz/cs>>
- PARDUBICE. *Informace o městě* [online]. 2015 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <<http://www.pardubice.eu/o-pardubicich/informace-o-meste/geografie/>>
- PARDUBICKÝ KRAJ. *O kraji* [online]. 2011 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <<https://www.pardubickykraj.cz/o-kraji-/27654?managepreview=ok&language=1&chapter=1174>>
- REFORMA JUSTICE. *eJustice: Budujeme důstojné vztahy občanů s moderním státem* [online]. Ministerstvo spravedlnosti. 2008 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <<http://www.reformajustice.cz/ejustice/>>

SMART ADMINISTRATION. *O SMART ADMINISTRATION* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <<http://www.smartadministration.cz/clanek/o-smart-administration-smart-administration.aspx>>

SMEJKAL, Vladimír. *Právní prostor: eGovernment: Svatý grál nebo černá díra? - II.* [online]. 2014 [cit. 2016-03-18]. Dostupné z: <<http://www.pravniprostor.cz/clanky/spravni-pravo/k-egovernment-svaty-gral-nebo-erna-dira-ii>>

SPISOVÁ SLUŽBA. *Co je spisová služba* [online]. Good Sailors [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <<http://www.spisovka3.cz/>>

SPISOVÁ SLUŽBA. *Otevřená spisová služba* [online]. Good Sailors [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <<http://www.spisovka3.cz/>>

ŘEZÁČ, Jaromír. *Systém OnLine: Informační systémy veřejné správy čekají příští rok významné změny* [online]. 2011 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <<http://www.systemonline.cz/it-pro-verejny-sektor-a-zdravotnictvi/rozhovor-jaromir-rezac-gordic.htm>>

7.4 Další informační zdroje

KOUDELE, Václav, Ing. Ústní a písemné sdělení. Microsoft. Praha. (cit. 2016 -01-12)

KRAMÁŘ, Petr, Mgr. Ústní a písemné sdělení. Pardubice. (cit. 2016-02-21)

SMETANA, Ondřej, Ústní a písemné sdělení. MVČR. Praha. (cit. 2016-02-19)